

LEGÚJABB IRODA KIVITELEZÉSÜNK

A modern irodák bérbeadóit és bérlőit juttatjuk el a lehető leggyorsabban a szerkezetkész állapottól a hatékony termelés első napjáig.

A generálkivitelezők szolgáltatásain túllépve mi a tervezői szándék és a megrendelői ízlés mély megértésével a stílusra, a mérnöki minőségre és a részletekre fókuszálunk.

fitout.hu

NEW
CATALOGUENEW
COLLECTIONTHE
LIGHTING
BIBLE 12

DELTA LIGHT®

Discover more on
www.deltalight.com

be light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

*TETSZIK, AMIT
CSINÁLUNK? LEGYEN
AZ ELŐFIZETŐNK!*

RENDELÉSÉT LEADHATJA
WEBEN: WWW.OCTOGON.HU/ELOFIZETES
E-MAILEN: MEGRENDELEM@OCTOGON.HU
TELEFONON: +36 30 267 8776

ÉVES ELŐFIZETÉS (8 LAPSZÁM)	15% KEDVEZMÉNY	13 260 Ft
KÉT ÉVES ELŐFIZETÉS (16 LAPSZÁM)	25% KEDVEZMÉNY	23 400 Ft
KORÁBBI LAPSZÁMAINK (EGY ÉVNÉL RÉGEBBI)		1260 Ft

Építészirodák, könyvtárak! Több példányos előfizetés EXTRA kedvezménnyel!

A HOLCIM HUNGÁRIA
OTTHON ALAPÍTVÁNY
ÉS AZ OCTOGON KÖZÖS
NYEREMÉNYJÁTÉKA!

ELŐFIZETŐINK KÖZÖTT EGY REPLAN. INNOVATÍV MEGOLDÁSOK
A VÁROSI LAKÁSPROBLÉMÁKRA CÍMŰ KÖNYVET SORSOLUNK KI
A HOLCIM HUNGÁRIA OTTHON ALAPÍTVÁNY FELAJÁNLÁSÁVAL.
A 2017/1. LAPSZÁM ELŐFIZETŐI NYEREMÉNYJÁTÉKÁNAK NYERTESE:

Pleskó Lilla BUDAPEST
GRATULÁLUNK!

*Az át nem vett nyereményt következő lapszámunk megjelenéséig őrizzük

WWW.OCTOGON.HU

OCTOGON 1998-ÓTA

MEGJELENT LAPSZÁMAINK:

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

a forgalmasabb hírlapárusoknál, az **inmedio** és a **RELAY** üzletekben
valamint az alternatív árusítóbölygőkön!

V. kerület
FUGA – BUDAPESTI
ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT
1052 Budapest,
Petőfi Sándor utca 5.

VI. kerület
ÍRÓK BOLTJA
1061 Budapest,
Andrássy út 45.

IX. kerület
MŰVÉSZETEK
PALOTÁJA
1095 Budapest,
Komor Marcell utca 1.

XIV. kerület
TERC SZAKKÖNYV-
VESBOLT
1149 Budapest,
Pillangó park 9.

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

KÉKEZÉS

Órfi József remekbe szabott, lelkesítő épületbővítéséről írt kritikánk szövegében (ld.: 28-37old.) felmerül egy „ideális kortárs építészeti szótár” víziója. Régi dolog ez, de most a lapszám szerkesztése során újra felmelegedett a gondolat. Jó volna némi idő arra, hogy komolyan ki lehessen dolgozni az alapelveket, összeírni a szócikkeket, tovább formálni a gondolatot. Órfi házával kapcsolatban arról esett szó, hogy a „kézműves” kifejezés használható fogalom-e építészeti szövegben. Problémát jelent ugyanis, hogy a gasztronómiai-forradalom annyira elhasználta, átalakította a szó eredeti használatát, ami a kortárs építészetben értelmezési problémákat okozhat. Mikor ez az észrevétel papírra kerül fölmerültek egyéb példák is. Ezek közül érdekes példaként került szóba a “háztáji” értelmezői keretnek bővíthetősége. Milyen szép ugyanis, hogy a „ház” és „táj” szavak egyetlen kifejezésben találhatók meg, miközben szótári, szemantikai értelemben a „háztáji” szóról egyértelműen az agráriumhoz kötött. Szóval ideális kortárs építészeti szótárunk, sőt a kortárs építészeti közbeszéd, köznyelv alakítása során rengeteg kihívással kellene megbirkózni.

Föl kellene kötnie a gatyáját annak a szótárszerkesztőnek, aki az „ég” (értsd: égbolt) szócikknek veselkedne neki. Milyen színű a kortárs építészet ege? A lapkészítés során grafikusunk állandó kritikával illeti ugyanis azt, hogy az Octogon lapjain mindig kék az ég, ráadásul a nyomdai utómunkákban ez a domináns égbék különféle irritáló transzformációkon mehet keresztül a „kisfiú kéktől a ciánkékig”. Mintha évtizedek építészeti magazin tradíciója beszorította volna a fotográfusokat abba az építész és olvasók által elvárt vizuális nyelvi helyzetbe, miszerint a kékeges háttér jól áll az épületeknek, a kékeges fotóktól derűs az olvasó kedve, ettől optimista ő, ettől a kéktől él a remény, ez a kék az igazán szexi, cool, magasztos, letisztult, stb.

(Itt jegyezzük meg, hogy némiképpen hasonló a helyzet a házakat övező (magazin) zöld füvel is. A magyar kortárs építészeti pázsitnál zöldebb a világon nincsen. „Kék az ég és zöld a fű. // Így egyszerű az élet.” Szenes Iván - Kovács Kati, 1977)

A kék lett a hazai kortárs építészet arany borja, bálvány, fétise. Ettől érezzük azt, hogy a magyar építészek házai, mintha állandóan az Adrián nyaralának. Felettük sohasem borús az ég, homlokzatuk sohasem viharvert, ázott, csapzott, felépültek, befutottak. Egyfelől ez tehát építész elvárás, amihez az építészeti fotográfia idomul, másfelől idehaza tényleg sokat süt a Nap mondjuk az Észak-Norvég régióhoz képest. A benapozott ház meg valahogy élesebb. Az elmúlt években emlékszem gomolyfelhők miatti újrafotózásra is, de alig jelent meg szürke, borult egés képsorozat, pedig az előző lapszámunkban Rudabányán készült felvételek bizonyítják, hogy megfelelő koncepcióval és utómunkával hihetetlen lehetőségeket tartogat, ha az ég színe eltér a kéktől.

Az előző gondolat lábjegyzeteiben és kommentárjaiban természetesen a fekete-fehér építészeti fotográfiák magazinokban történő felhasználási módjait, indokait is taglálni kellene, miközben egy hosszas, kifejtett véleményt szívesen olvasnék az alkonyati magazin fotók esztétikumáról is. Végül csak azt ígérhetjük, hogy a továbbiakban szívesen veszünk majd rá építészeket, hogy merjenek házuokról készült kevésbé kék képekkel megjelenni magazinunk oldalain. Rajtunk ne múljék! Bodorodjanak a felhők!

JOSEPH PULITZER – – EMLÉKDÍJ 2003

KIADJA / Publisher
© **Vertigo PUBLISHING KFT.**
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+06-1) 336-0728
E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Martinkó József
jozsef.martinko@octogon.hu

VEZETŐ SZERKESZTŐ / Senior Editor
Szász Katalin
kati.szasz@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
szilvia.molnar@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Móré Levente,
levente.more@octogon.hu

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ / Founding Editor
Bojár Iván András
(1998-tól 2015-ig)

OCTOGON ONLINE SZERKESZTŐ
Editor of OCTOGON Online
Katona Sándor
sander.katona@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSÁK
Correspondents
Kovács Péter, Szépvölgyi Viktória,
Torma Tamás, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
Foreign correspondents
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szokoll von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
Hlatki Dorottya
grafikus@octogon.hu

LOGÓTERV / Logo Design
Sólymos Ágnes Eszter

HIRDETÉS, ÉRTÉKESÍTÉS / Advertising sales

ÉRTÉKESÍTÉSI IGAZGATÓ
Head of Sales
Tóperczer Attila
attila.toperczer@octogon.hu

MÉDIATANÁCSADÓ
FORMATERVEZŐ MÉRNÖK
Media consultant
Design Engineer
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
Printed by
Pauker Nyomda
Ügyvezető igazgató: Vértés Gábor
ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult observer.hu

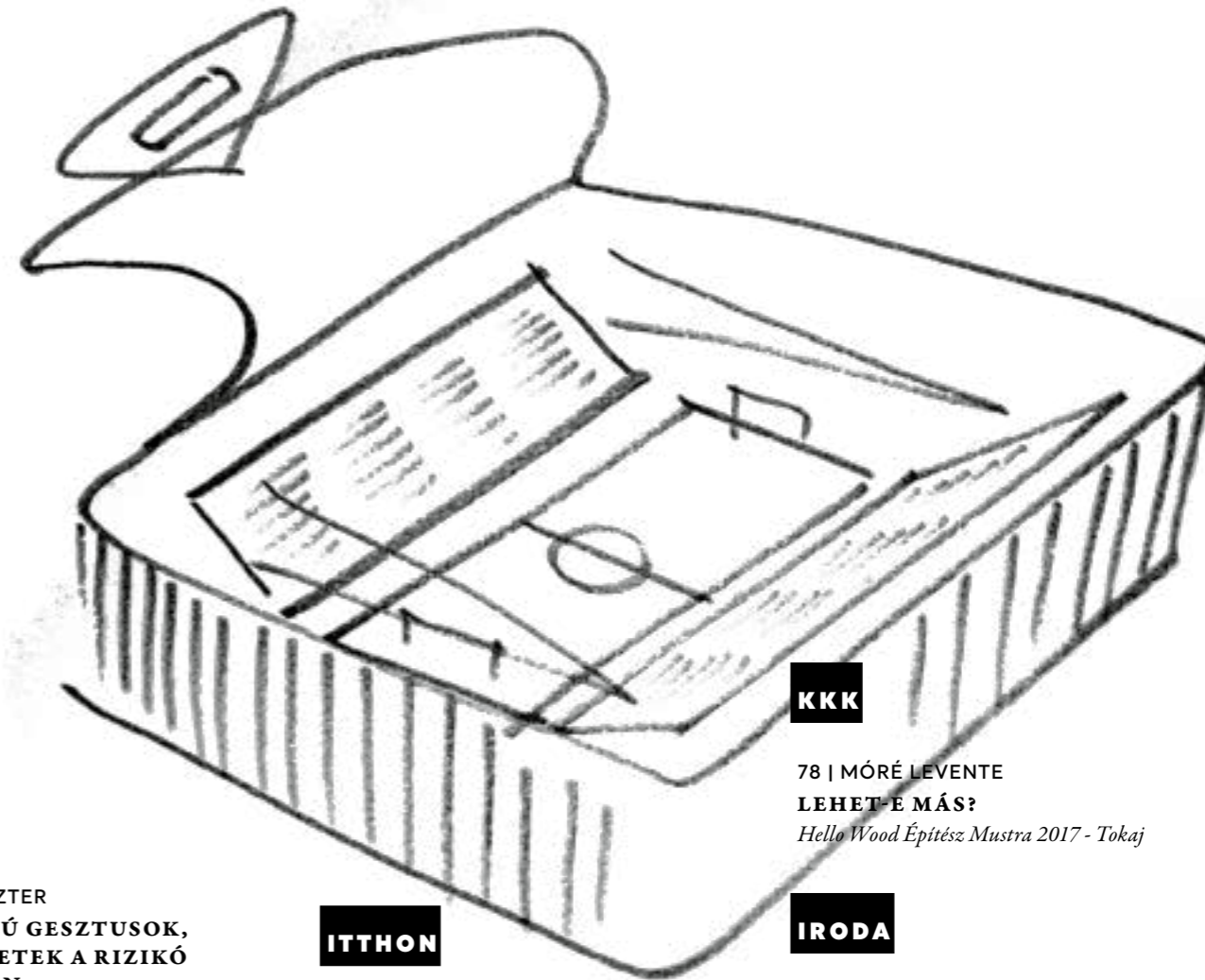
BSERVER

magyar
nyomdaipari
szövetség

Borító:
D-Resort Hotel, Šibenik
(Prof. Nikola Bašić)
Fotó: Bujnovszky Tamás

TARTALOM

KKK

78 | MÓRÉ LEVENTE
LEHET-E MÁS?
Hello Wood Építész Mustra 2017 - Tokaj

IRODA

96 | SZÖNYEG-SZEGVÁRI ESZTER
TESTET ÖLTÖTT INSPIRÁCIÓ
A Brain Embassy belső terei
TRZOP ARCHITEKCI

DESIGN

100 | PLESKOVICS VIOLA
SZÍVBŐL JÖVŐ TÁRGYAK
INTERJÚ MARCEL WANDERS SZTÁRDESIGNERREL

106 | MOLNÁR SZILVIA
CEMENT + 3D
Az iamart bemutatóterme és üzeme Csepelen

110 | MARTINKÓ JÓZSEF
NEM EGYETLEN PROGRESSÍV ÚT LÉTEZIK
Interjú Aybars Ascival, a Walker Zanger KAZA Design Competition tervezői pályázatának nyertesével

120 | TRAFIK

120 | INDEX

KÜLFÖLD

8 | BIRCSÁK ESZTER
**NAGYVONALÚ GESZTUSOK,
APRÓ RÉSZLETEK A RIZIKÓ
ÁRNYÉKÁBAN**

A Victoria & Albert Múzeum új terei
AMANDA LEVETE (AL_A)

ITTHON

44 | TORMA TAMÁS
IPAR A TÁJBAN

Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő
HATVANI ÁDÁM, KOROMPAY ATTILA,
DÉKÁNY TIBOR (SPORAARCHITECTS)

58 | MARTINKÓ JÓZSEF
KAPSZULA

*Az új Hidegkúti Nándor Stadion épülete
a Hungária körúton*
BORDÁS PÉTER (BORD STÚDÍÓ)

MIN DOLGOZIK

72 | MÓRÉ LEVENTE
HATÁROZOTT VÉGPONT

CS irodaház a Corvin Negyedben
GUNTHER ZSOLT, CSILLAG KATALIN
(3H ÉPÍTÉSIRODA)

76 DESIGN RANDOM

14 | MOLNÁR SZILVIA
VÍZCSEPP MANDALINA ARCÁN

D-Resort Hotel Šibenikben
PROF. NIKOLA BAŠIĆ, MARKO MURTIĆ

VILLA

24 | MARTINKÓ JÓZSEF
TURNUSVÁLTÁS

Nyáraló a Balaton déli partján
TÓTH LÁSZLÓ, PAPP LÁSZLÓ, SCHALLING
FRIGYES, NÉMETH LÁSZLÓ (TÓTH PROJECT)

32 | PLESKOVICS VIOLA
MODERN IDILL

Családi ház az agglomerációban
BORSAY ATTILA

38 | GETTO KATALIN
**PERFORMANCIA
ÉS ESZTÉTIKUM**

Aktívház-felújítás Pécsen
PROF. DR. HABIL. IFJ.
KISTELEGGDI ISTVÁN DLA, PH.D.
(KISTELEGGDI 2008 ÉPÍTÉSZ-TERVEZŐ KFT.)

NAGYVONALÚ GESZTUSOK A RIZIKÓ ÁRNYÉKÁBAN

A Victoria & Albert Múzeum új terei

Nemrég nyitották meg a londoni Victoria & Albert Múzeum, Amanda Levete és építész irodája által tervezett új, az Exhibition útra nyíló bejáratát, udvarát, az új Sainsbury kiállítóteret és a Sackler oktatási központot. A hivatalos megnyitót a cambridge-i hercegnő jelenlétében tartották június 29-én.

Szöveg: BIRCSÁK ESZTER | Fotó: V&A MUSEUM PRESS | Építészet: AMANDA LEVETE, (AL_A)

Az 54,5 millió fontot felemésztő projekt fő tervezője, Amanda Levete – ahogy egy 2015-ös ausztrál építészeti konferencián is fogalmazott – tervezői szempontból inspirálónak tartja a kockázatot. Példaként hozta a Victoria & Albert Múzeumban végzett, akkor már évek óta tartó és nemrég megnyílt munkáját, amivel kapcsolatban a következőket mondta: rizikós, ugyanakkor elengedhetetlen a kutatási fázisra elegendő időt hagyni. Ennek köszönhető például, hogy az anyag tradicionális használatát megismerve új és új technológiákon, anyagösszetételén kísérletezve a kerámia új lehetőségeire jöttek rá, és így született meg a grandiózus új udvar csúszásmentes padlózata és borítása. A modern padlózat ugyanakkor egyfajta párbeszédet kezdeményez a Múzeum kerámiagyűjteményével, ahogy a fehér alapszín is kommunikál a meglévő, vöröstéglás-terakotta

épületekkel. Mindez megfelel a “funkció-szépség-integritás” hármas alapelvének is, amit Amanda rendszerint kihangsúlyoz a vele készült interjúkban.

A kockázat jelen van abban az értelemben is, hogy az építésznek készen kell állniuk arra, hogy megoldjanak olyan problémákat, amik létezéséről addig nem is tudtak – állítja Levete. Nem is beszélve az ódon épületek melletti munkálatok, vagy éppen a 15 méteres lyuk megásásának veszélyeiről, hiszen mindezek mellett biztosítaniuk kellett, hogy az építkezés alatt a Múzeum többi része zavartalanul működjön, és a gyűjteményeknek, művészeti alkotásoknak ne essen bajuk.

Csak úgy, ahogy a többi épület az úton – majdnem szemben magasodik a Tudományok Múzeuma, majd az Imperial College London –, az Aston Webb tervezte eredeti bejárat egy zárt, masszív

tömb volt, amit az AL_A tervezőiroda merészen megnyitott az út és ezzel a közönség felé. Céljuk az volt, hogy a Múzeum befogadó jellegét erősítsék, és az egész tervezés átláthatóságát szimbolizálják.

Az új terek szerkezete és mintái szintén az átláthatóságot szolgálják, a padlózaton megjelenő minta ezért tér vissza a belső terek mennyezetein, vagy éppen az oldalfalakon, tartóoszlopokon is. Levete – ahogy egykori férje, Jan Kaplicky is – híve a high-tech megoldásoknak, amit a kiemelkedő mérnöki munka mellett a fényes és matt felületek váltakozásával, vagy éppen a fém és a beton használatával, vagyis az anyaggal való játékkal ér el.

Nyilvánvalóan a Sainsbury család alapítványának támogatásával megvalósult új, 1100 négyzetméteres kiállítóteret lett az egyik csúcspont a belső terek között. Itt, a 15 méteres lyukon kívül további

~ A Múzeum újonnan elkészült bejárata és udvara, háttérben a Tudományok Múzeumával.

> A lépcsőkön keresztül a Blavatnik Hallba jutunk.

40 méterre kellett leásni, hogy a beton alapzatot elkészíthessék. Bár a múzeum egyetlen megkötése az volt, hogy egy könnyedén használható "black box"-ot kapjanak, Levete az Arup mérnökeivel együttműködve egy izgalmas, fém origamit készített a mennyezetre, így – a szerkezet különböző magasságainak és megtöréseinek köszönhetően – beszűrődik némi fény a helyiségbe. A tér tagolása és a belmagasság lehetővé teszi, hogy a kiállítások mellett egy találkozópontra, vagy épp – ahogy a jelenleg is zajló Reveal Fesztivál egyik eseménye – egy kortárs opera előadóterévé váljon.

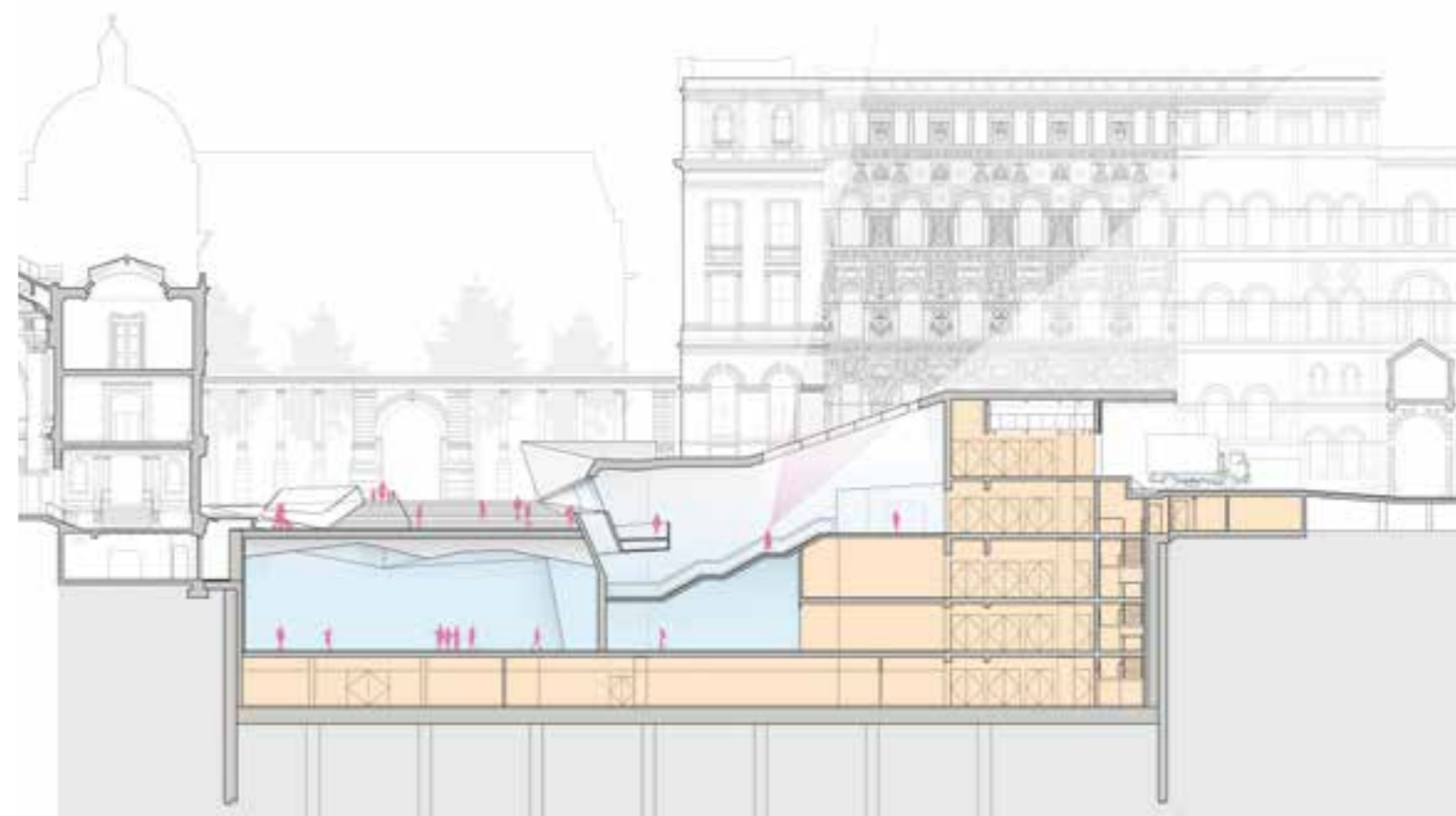
Dr. Moriter és a Sackler család alapítványának

köszönhetően jött létre a hangsúlyos betonlépcsőházzal, rengeteg üveggel, világos terekkel és egy sárga információs pulttal kiegészített föld alatti oktatási centrum, ahol felnőttek és gyerekek is részt vehetnek a múzeum sokrétű, minden egyes gyűjteményre kiterjedő foglalkozásain.

Az udvarból a nemrég lovaggá ütött, Sir Leonid Blavatnikról elnevezett térbe, a Blavatnik Hallba jutunk elsőként. A kulturális projektek támogatásáról ismert ukrán származású, Amerikában tanult férfit választották 2015-ben a leggazdagabb brit üzletembernek – nemrég nevezték el róla a Tate Modern

újonnan épült szárnyát is –, de alapítványa éppígy ismert, amelynek segítségével fiatal tudósoknak biztosít ösztöndíjat, vagy éppen izraeli szegény családokat segít ételszállítmányokkal.

Az újonnan megnyílt múzeumi bejárat és föld alatti épületegyüttes a láthatatlant akarta láthatóvá tenni, a szerkezetet mintává avatni, a modern stílust pedig párbeszédre bírni a korábbi építészeti örökséggel. A nagyvonalú adakozóknak és a helyi lottónak köszönhetően a grandiózus projekt következő, igazi nagy lépése most jön el, és akkor majd megláthatjuk, hogy érdemes volt-e az Amanda Levete emlegette rizikófaktorokat bevállalni.

< Az eredetileg Aston Webb tervezte bejáraton át az újonnan elkészült udvar és kávézó épülete látszik.

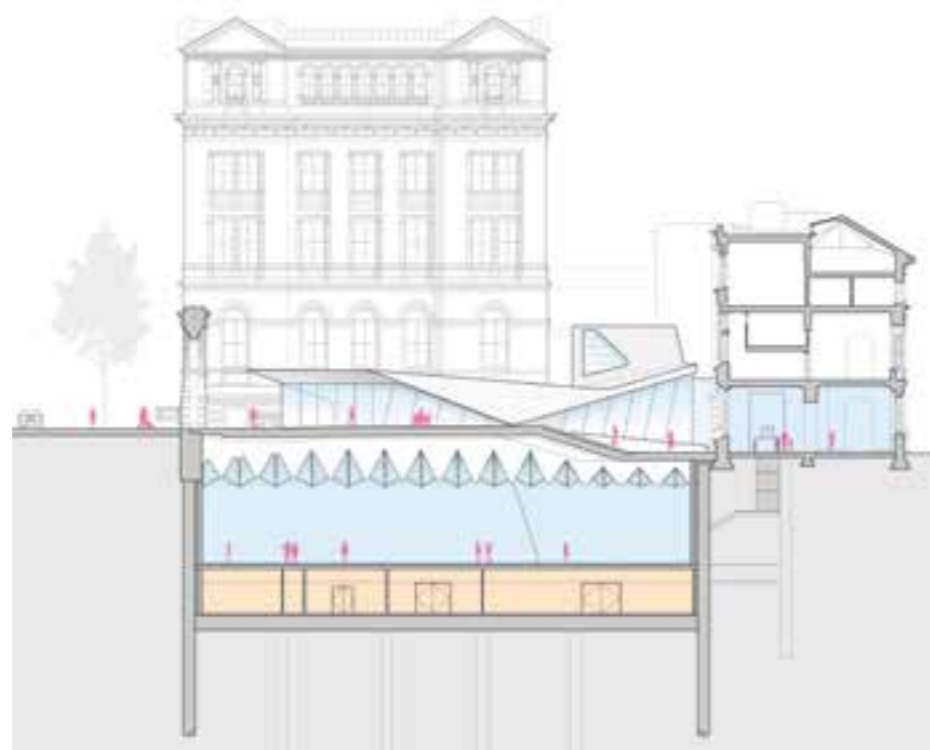
^ A Sainsbury kiállítóterembe vezető lépcsősor és a fémmennyezet látványos geometriája.

> Metszet az Amanda Levete tervezte Sainsbury kiállítóterrel (kék), és a Sackler Oktatási Központtal (sárga) a Múzeum régi épületei felől nézve.

▼ Levete az Arup mérnökeivel közösen készített fémennyezetének ritmikája visszaköszön a felszínen is.

Terület: 6360 m²
Átadás: 2017

Vezető tervező:
AMANDA LEVETE, AL_A
Építész tervező:
MATT WILKINSON
Projekt igazgató:
ALICE DIETSCH

TERVEZZEN ELŐRELÁTÁSSAL ÉS PROFITÁLJON

josko
ABLAKOK ÉS AJTÓK

**SMART
RABATT**

JOSKO – áomlakás új távlatokkal

A Josko Ausztriában egyedüli gyártóként egy helyről kínál Önnek ablakokat, ajtókat, teleüveg-rendszereket és természetes fapadlókat. Ezzel Ön arra a verhetetlen előnyre tesz szert, hogy minden rendszer, anyag, szín és stílus harmonizál egymással. Egy extra, amiért Ön most kevesebbet fizet. Minél több terméket társít, annál többet takarít meg a JOSKO SMART RABATT segítségével!

JOSKO SZALON

1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a
információ +36 30 430 8064
vagy +36 1 445 4600
e-mail: info@joskoszalon.hu

JOSKO
naturholzböden
by trapa®

www.joskoszalon.hu

VÍZCSEPP MANDALINA ARCÁN

D-Resort Hotel Šibenikben

A kétezres évek közepe óta a dalmát tengerparton folyamatosak a horvát és a külföldi befektetések, ezek sokszor urbanisztikai léptékű beavatkozásokat jelentenek az öblök, félszigetek területén. 2016-ban, Šibenik városában, a Mandalina félszigeten átadott D-Resort Hotel sem csupán egy szállodakomplexum felhúzását jelentette.

Szöveg: MOLNÁR SZILVIA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS | Építészet: PROF. NIKOLA BAŠIĆ

Tavaly ősszel nem kisebb híresség érkezett Šibenikbe, mint maga Brad Pitt. Történt ugyanis, hogy évekkel korábban, még házasemberként a környéken nyaralt, amikor azt sóhajtotta bele a dalmát misztrálba, hogy ez a legszebb ország, ahol eddigi életében valaha járt. Elragadtatását állítólag hamarosan beruházói tett követte: villámlátogatása alatt gyors sajtótájékoztatót jelentette be, hogy a Šibenik közeli Zablacé területén (a hírek szerint) 1,5 milliárd dolláros ökoturisztikai luxusingatlan-fejlesztést (hotel, kikötő stb.) tervez. Pitt a bejelentést követően visszavonult szállására, a D-Resort Hotelbe, ahol ugyan csak egyetlen éjszakát töltött, de rövid látogatása alatt helyi kalauzai megismertették a hotel és a kapcsolódó Mandalina-projekt mintaértékű beruházásainak történetével – a kíséret tagjai között ott volt Nikola Bašić, a hotel építész is.

▼ A D-Resort Hotel elegáns fehér, loggiákkal tagolt, ívelt homlokzata betonból készült.

Bašić (szül. 1946, Murter) 1972-ben a Szarajevói Egyetem (Univerzitet u Sarajevu) Építészeti és Várostervezési Tanszékén diplomázott, az azóta megszakítatlan építész praxis mellett 2005-től a Spliti Egyetemen (Sveučilište u Splitu) is tanít, 2008 óta pedig a Horvát Művészeti Akadémia (HAZU) állandó tagja. Már a '90-es évektől fogva intenzíven foglalkozik a horvát tengerpart urbanisztikai problémáival, kiaknázatlan lehetőségeinek, értékeinek, építészeti és kulturális örökségének feltárásával – ez az ún. Marina-projekt. Lényegében ehhez a projekthez kapcsolódóan szerzett igazán széles körű nemzetközi reputációt a Zára (Zadar) városában, a Riva promenádon létrehozott „tengeri orgonával” (Morske orgulje) 2005-ben. A második világháború után a „tengeri orgona” létrehozásáig a sétány mentén, a víz felőli oldalon betonmellvéd

húzódott végig a Riván. E mellvéd kiiktatására Bašić elképesztően szép tájépítészeti tervet tett le Zára városvezetése elé: a sétány eltérő szintjeit változatos méretű, de kis magasságú fellépőkkel hozta össze, mindezt a dalmát hegyekben kitermelt, majd formára alakított márványtömbök felhasználásával. Így végre ki lehet ülni a partra, lábak lógáznak a tengervízbe, mindeközben a tenger különös morajlása bűvöli el a tömbökön pihenő, szemlélődő embereket, és a dallam, mintha a kőtömbök belsejéből érkezne. Ugyanis a víz hullámai beérnek a lépcsősor alá, és az aléptménybe épített 35, különféle hosszúságú műanyag cső, mint különleges orgonaszípek között áramolva hangokat generálnak.

Bašić a kétezres évektől kezdve koncentráltan három tengerparti város, Zára, Šibenik és Split szerepének átgondolásával, tengerpartjuk és

▼ Az épület követi a változatos terepviszonyokat, és alakja a sziget formájához igazodik.

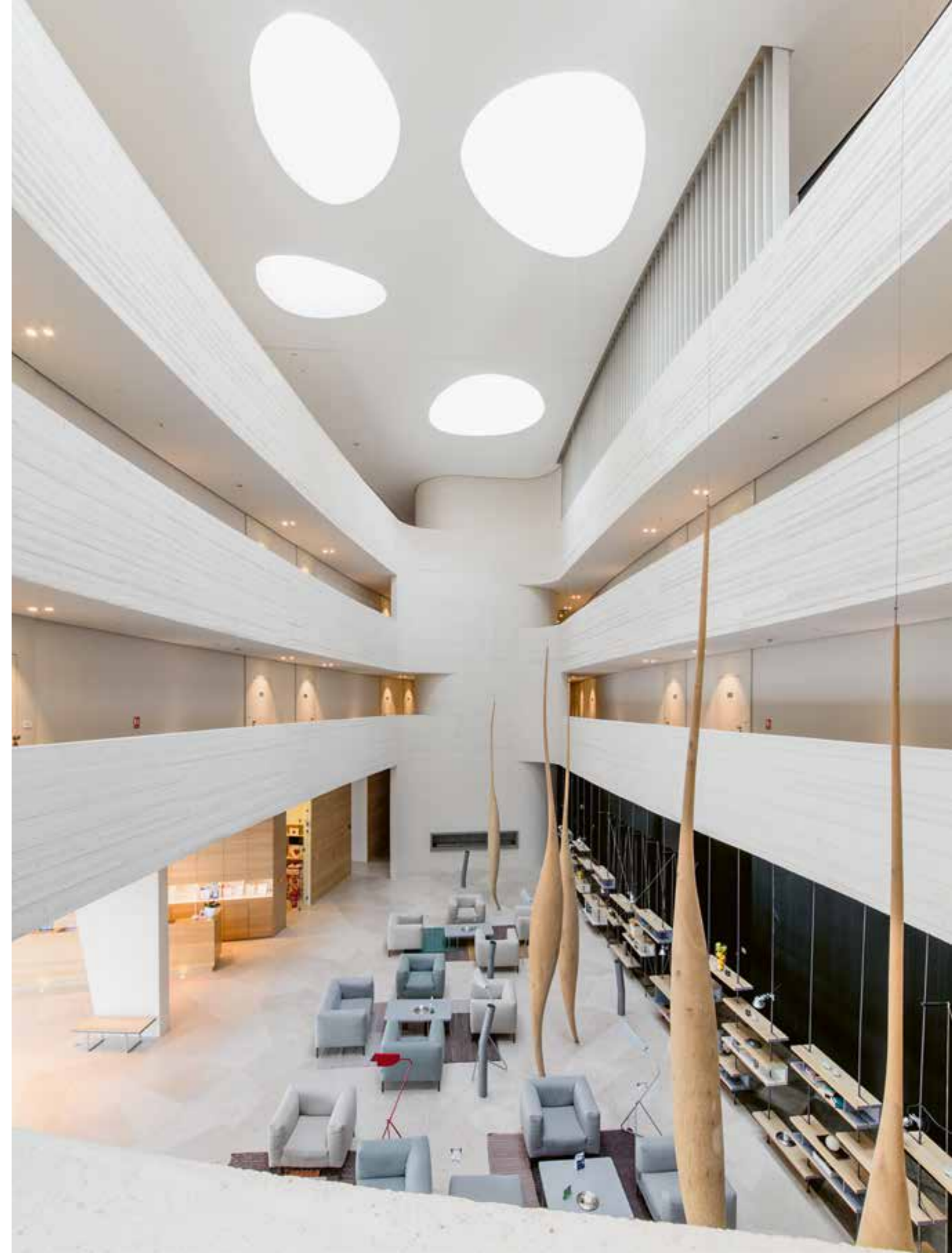
▼ A hotel tetőterasa mindenki számára látogatható, nyitott tér.

^ Fehérbetont használtak a szálloda kialakításához - a felületkezelés és a szín jól illenek a mediterrán helyszínhez.

< Többféle típusú fa- és fahatású anyag jelenik meg a hotel belső tereiben.

^ Hatalmas üvegfelületekkel és felülvilágítással tette az építész levegőssé a szálloda belső tereit.

▲ Az egyszerűsége törekvő bútorok a beton nyers textúráját láttatni engedő külső megoldásokhoz.

< Az egyedi, térképző és térhatároló bútorok mellett a textileket is fiatal horvát designerek tervezték.

városmagjuk, illetve e városok egymáshoz való kapcsolatának urbanisztikai meghatározásával foglalkozik Dalmapolis munkacímén. Jelentős városrendezési elképzeléseikhez jól passzolt egy komoly turisztikai befektetői csoport, a török Doğuş Group Company érkezése Šibenik városába. 2009-ben a cég az évszázadok óta erődített tengeri kikötőpontként ismert félszigeten, a Mandalinán, egész pontosan Marina Mandalinán kezdett bele egy jachtkikötő fejlesztésébe. Nagyszabású investíciójuk keretén belül a félsziget szárazföld felőli szakaszán egy jachtklubot, valamint egy szabadtéri zenei-színházi előadások megrendezésére alkalmas

színházat, gyerekjátsszóteret, továbbá a kikötőpontokhoz kapcsolódó, nyitott teraszos koktélbárt építettek 2010-2013 között. A tenger felőli szakaszon pedig 2014 és 2016 között épült fel a Nikola Bašić és Marko Murtić vezető építészek együttműködésében tervezett, négycsillagos D-Resort Hotel.

A szállodaépület alaprajza leköveti a félsziget vonalát – persze vízcepp, vagy egy ebihal formájára is hasonlít –, a terepviszonyok következtében pedig a szárazföld felől haladva fokozatosan emelkedik, szintekkel bővül az épület, így a víz felőli oldalon már elérni a negyedik szintet (fsz.+3 szint) tetőterasszal. A tetőterasz nem csak a szállóvendégek,

hanem bárki számára bejárható, ezzel Bašić közösségi, kilátófunkciót is adott az épületnek. Ennek köszönhető, hogy a hotel a félsziget és Šibenik része marad, nem válik a várostól elszigetelt luxuszárvánnyá. Homlokzatának ívelése, megdöntése, ferde síkjai a kortárs építészeti eszköztárával utalnak a jellegzetes mediterrán táj csupasz sziklaformáira, és erre az anyagválasztás, a fehér színű beton is rájátszik. Az egységes, árnyékot adó loggiás kialakítás a klasszikus helyi (Földközi-tenger partvidéki) építészeti mai továbbélése.

63 szobát plusz 6 lakosztályt kínál vendégeinek a szálloda. Marko Murtić vezetésével a közösségi

◀ A beton felülete a mediterrán házak szabálytalan vakolatát idézi.

▶ Bašić egy hagyományos átriumkialakításnál jóval többet játszik az árnyékokkal.

▼ A hotel bárki számára nyitott tetőterasa kilátóként funkcionál.

részek, a szobák, lakosztályok tereinek kialakítása látszólag totális ellentétet mutat Bašić szikár, beton- és üvegépítészettel – de csak első pillantásra tűnhet így. Valójában a világos színek és a visszafogott, minőségi anyaghasználat miatt a külső és belső harmonikus egységet képez. A sokféle fa- és fahatású anyag, a gyakori fémvázas vagy könnyített szerkezetű bútorok, térelválasztók, a lágy esésű, természetes anyagból készült textíliák alkalmazásának köszönhetően az otthonos hangulatú enteriőrök könnyedséget árasztanak. Különösen megkapó a bútorok, textíliák, berendezési tárgyak, képzőművészeti alkotások esetében az, hogy miként Bašić számára a környéken fellelhető helyi építőanyagok, úgy Murtićnak a hazai designerek és képzőművészek szerepeltetése volt kiemelt fontosságú.

Tervezés éve: 2014
Kivitelezés-átadás: 2015-2016
Helyszín mérete: 24 100 m²
Beépített terület (bruttó): 12 324 m²

Vezető építész tervező:
PROF. NIKOLA BAŠIĆ
Építész:
ZVONIMIR BUŠIĆ
Munkatársak:
KREŠIMIR DAMJANOVIĆ, ZRINKA GRŽAN
Belsőépítész:
MARKO MURTIĆ, ANA AŠČIĆ
Munkatársak:
HANA GREBENAR,
MARIJA BEG, ROBERTA ŠKUGOR, IVAN
VLAHOVIĆ, NINA BABIĆ, NINA ČEAK

TURNUSVÁLTÁS

Nyarló a Balaton déli partján

Hála olyan elkötelezett fiatal kutatóknak, mint Wettstein Domonkos, illetve a Lechner Tudásközpont munkatársai, egyre több tudományos igényű publikáció jelenik meg a Balaton 20. századi építészetéről. Külön üdvözlendő, hogy ezek között szép számmal akad olyan, ami a nyarlótervezésre, ezen belül is a déli part nyarlóira fókuszál. Délen ugyanis a valódi értékek nem látványosak, elvesznek a középszerűség, ócskaság tömegében. Délen a jó építészeti, fokozott kisugárzással bír.

Szöveg: MARTINKÓ JÓZSEF | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
Építészet: TÓTH PROJECT – TÓTH LÁSZLÓ, PAPP LÁSZLÓ, SCHALLING FRIGYES, NÉMETH LÁSZLÓ

Szemben az északi parti kisértők mikroidentitásaival, délen sokkal vegyesebb, gyakran gyökeretlen üdülőövezetek alakultak ki évtizedek alatt és alakulnak át az elmúlt években. Felületes szemlélő számára ezek az övezetek végzetesen elegyesek, máig elenyészőnek tűnik azon épületek száma, amik viszonyítási alapot adhatnak a legfrissebb tervezői törekvések számára. Itt délen a tömegesség maga alá gyűri a minőséget. Már csak ezért is fontos jó példákat bemutatni, illetve odafigyelni a déli partot érintő történeti kutatások eredményeire, mert évtizedes távlatban megtalálható jó pár olyan alkotás, ami kortárs nézőpontból mára veretessé és izgalmassá

nemesedett. Elfelejtett tervezői életpályákat fedeznek újra fel a kutatók, elveszett, lebontott, leromlott villák, nyarlók archív képei váltanak ki egyöntetű lelkesedést a közösségi hálón végigfutva. Másfelől nem felejthető el az sem, hogy új igények, elvárások fogalmazódnak meg megbízói oldalról. Megváltozott az értékrend, a turizmus igény szintje, a pénz értéke. A következő oldalakon bemutatkozó nyarló ennek a legfrissebb hullámnak az egyik figyelemreméltó képviselője, ami magas szinten képes reprezentálni az elvárható igények változására adott tisztességes szakmai választ. Emlékeim szerint Tóth László építés és a Tóth

Project tervezőiroda munkatársai egy apró fapavilonnal, csodás és okosan szerkesztett kislépföldi tóparti nyarlóval debütált az Octogon 2014/7-es lapszámában. Az elmúlt három évben az építésztől majd féltucat villát közöltünk, ami jól reprezentálta a stúdió szerkesztési elveinek finomodását, az alkotók termékenységét, stílári következetességét. Nehezünkre esik kissé a stílus szó használata, de Tóthéknál a zártság és nyitottság, a kubatúra összemetsződéseinek, belső arányainak rendszerre mégis képvisel egyfajta védjeggyé váló egyediséget. Ez az építészet hisz a klasszikus modernizmus variáció-, permutáció-elvében. Síkokban,

As autectullent reici quas nobit voluptas simaximus am, officie ndestiaspe lam aci que non consequ

As autectullent reici quas nobit voluptas simaximus am, officie ndestiaspe lam aci que non consequ

As autectullent reici quas nobit voluptas simaximus am, officie ndestiaspe lam aci que non consequ

merőlegesebben és a letisztult logikában, tiszta térsorokban hisz. Példás minimalizmus, sűrtés ez, ami jól alkalmazható szinte a léptéktől, helyszíntől, terepadottságtól függetlenül. Ott jártunkkor az építész legfrissebb projektjeinek látványterveit mutogatja tabletjén, miközben arról beszél mekkora könnyebbséget jelent nekik tervezői szempontból, hogy aki hozzájuk jön megrendelőként, aki őket keresi, azok pontosan tudják mire számíthatnak. A referenciák pontos képet adnak arról, hogy ez az iroda miben hisz, milyen értékeket vall.

Ez a déli parti frissen elkészült nyaraló is jól illeszkedik az iroda tervezői értékmezéjébe. Szinte szertartásosan kemény, zárt utcai homlokzat fogadja az érkezőt, hogy végül az oldalkertből egy olyan pontra kerüljön a bejárati ajtó, ami a földszintes épület két fő tömegének kapcsolódási pontjának tekinthető. A kerttel-napozóterasszal-medencével érintkező, nagyszabású, dupla belmagasságú nappali-étkező-konyha tömegére merőleges

As autectullent reici quas
nobit voluptas simaximus am,
officie ndestiaspe lam aci que
non consequ

As autectullent reici quas
nobit voluptas simaximus am,
officie ndestiaspe lam aci que
non consequ

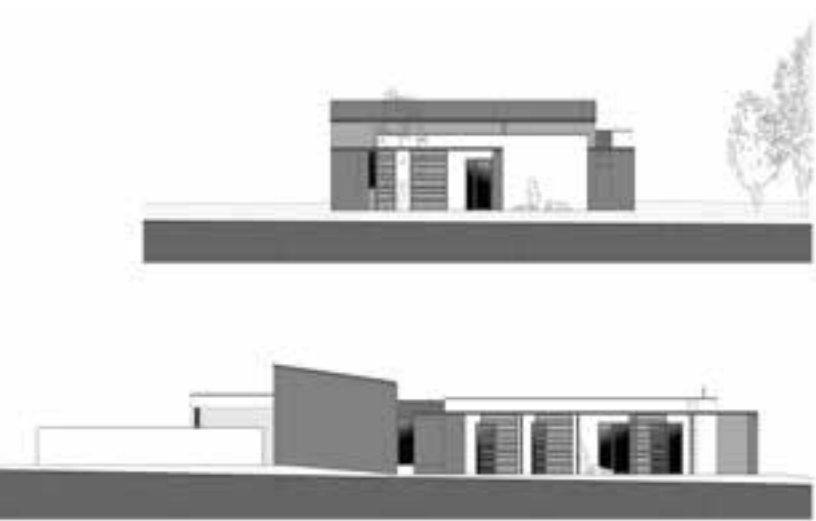
As autectullent reici quas
nobit voluptas simaximus am,
officie ndestiaspe lam aci que
non consequ

létre, és ahová sávablakos "felülvilágító" is került. Így a természetes fény nem pusztán a napozóterasz felől, az eltolható üveg függönyfalon keresztül jut a nappaliba, hanem felülről is. Ezek az egymásból kihúzott kubusok időnként eltérő színezést is kapnak: a meghatározóan fehérre vakolt tömegeből grafit szürke idom emelkedik ki. Több Tóth Project terven is látható ez

a monokróm, kontrasztos színezés, ami képes a különféle síkok, tiszta formák egymáshoz képest létrejövő viszonyait értelmezni, láthatóvá tenni. Tóth László építész vezetésével az iroda ritka termékeny korszakot él át, aminek kulcsa egyfajta kiértelmezett vízió, összeszedett szerkesztési módszer, racionalitás és letisztult kompozíciós elv. Ez az út még igen hosszú lehet, részünkről várjuk következő állomást.

Építészet:
TÓTH PROJECT ÉPÍTÉSZIRODA:
TÓTH LÁSZLÓ, PAPP LÁSZLÓ,
SCHALLING FRIGYES, NÉMETH LÁSZLÓ
Belsőépítészet:
GAÁL GERGELY
Statika:
PUKLER ANTAL

tengellyel kapcsolódik a középfolysós, hálósobás épületrész. Ez a bejárat zóna többszörösen áttört, természetes fénnel elárasztott terület. Minden részlet kézenfekvő és arányos, noha a lépték talán túlnő a hagyományos nyaralók léptékén, de nem érezzük mégsem túlzásnak, pazarlónak az egészet.

Az oldalkert a hosszanti tömeg másik oldalán is figyelemreméltó főképpen, ha a nappaliból viszszanévezve átnézünk azon az ablakon, ami egy kis belső kertbőlre, beszögellésre nyílik. Amolyan félátrium ez – ha létezik egyáltalán ez a megfogalmazás. Szó volt arról, hogy a nappaliban finom szintugrás épült ki, ami kívülről szinte láthatatlan módon, a lapostető finom kiemelésével jött

Napfényirányítás:

Fedezze fel az árnyékolás
legintelligensebb formáját!

Még több információhoz a schlotterer.hu honlapon vagy a QR-kóddal juthat.

RAFF S

A RETROLux raffstore-unk a meleget kint tartja, míg a napfényt - vakító hatásuktól mentesen a mennyezeten át - mélyen a beltérbe juttatja. Ezzel a világítás és a klimatizálás költségeit is megtakaríthatjuk.

A bútorokat, a parkettát és a növényeket pedig védjük a közvetlen napsugárzás káros hatásaitól, ahogyan azt a fenti képek mutatják. Zsaluzia nélkül (bal oldali kép), RETROLux raffstore-ral (jobb oldali kép). Mindezt tökéletes kilátással a környezetünkre.

MODERN IDILL

Családi ház az agglomerációban

Az ideális családi ház stílusáról kár vitatkozni, hisz a benne élők kívánságai a legfontosabbak. Vajon kialakulhat-e itthon minőségi kortárs építészetre számító tulajdonosi réteg a lakóházak esetében, vagy arra csupán a drágább villák körében számíthatunk manapság? E Budapest környéki ház választ ad a kérdésekre.

Szöveg: PLESKOVICS VIOLA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS | Építészet: BORSAY ATTILA

Nehéz fába vágja a fejszét bárki, aki Budakeszin próbálja megvalósítani álmai otthonát. A zsúfoltan lakott település a szabadon álló telkek szempontjából kezdetben nem sok jót ígért annak a kétgyermekes házaspárnak, akik mégis meglátták a lehetőséget egy romos házban.

Kezdetben aggasztó volt a helyzet: a meredeken lejtős terepen egy 10 éve lakatlan, valamikor az 1970-es években épült dohos kísértetház várta őket. Csodára volt szükség. A felkért építész, Borsay Attila neve arról is ismert, hogy fiatalon, egy mesteriskolás csapat tagjaként nyerte meg a Roosevelti irodaház tervpályázatát, de az igazi hírnevet a 2007-ben megépült balatonlellei BL Yachtklub és üdülőtelep hozta meg számára. Lakóház-építészetével még nem tűnt ki – eddig. A négyzetes alaprajzú, régi házban ugyanis meglátta annak a lehetőségét, hogy az országban oly ritka, minőségi kortárs családi ház szép példáját hozza létre.

Ami az álmotlankat illeti: innen autóval és

tömegközlekedéssel is könnyen megközelíthető a főváros, emellett a telket a szomszédos erdő és a budai hegyekre nyíló kilátás teszi különlegessé.

Az utca felől szándékosan rejtették el a házat, így most mindössze egy garázs látszik a kerítésen keresztül. Megtartották a korábbi épület alapozását, a félig földbe süllyedő alsó szintek főfalait, de a tetőteret és az emeletet lebontották, ezáltal az eredetnél majd' 100 négyzetméterrel kisebb, de kompaktabb otthon jött létre, amelyekben nem találni kihasználatlan területet.

Felül egy középfolysós rendszerre fűtték fel a lakóhelyiségeket, amelyek utca felé eső felülete zárt és privát, de a hegyek irányába már széles ablakkal nyílnak. A szinteket a ház egyetlen grandiózus eleme, a lépcsőház köti össze. Itt, a bejárati ajtó átlépve az emelet magassága is kibontakozik – a tervezőt dicséri, hogy a ház teljes struktúrája már az első pillanatban átlátható.

Közösségi térére alakították a korábbi szuterént,

belmagasságát pedig a padló mélyítésével növelték meg. Belépve ide rögtön az épület közepén találjuk magunkat, s bár egy statikai bravúrnak köszönhetően az alaprajz osztatlan maradhatt, fejben minden funkció – azaz a konyha, az étkező és a nappali – elkülönül. A helyiség fala délnyugati irányban, a hegyek felé üvegajtóval nyitott, így minden alkalommal élvezhető a fantasztikus naplemente látványa.

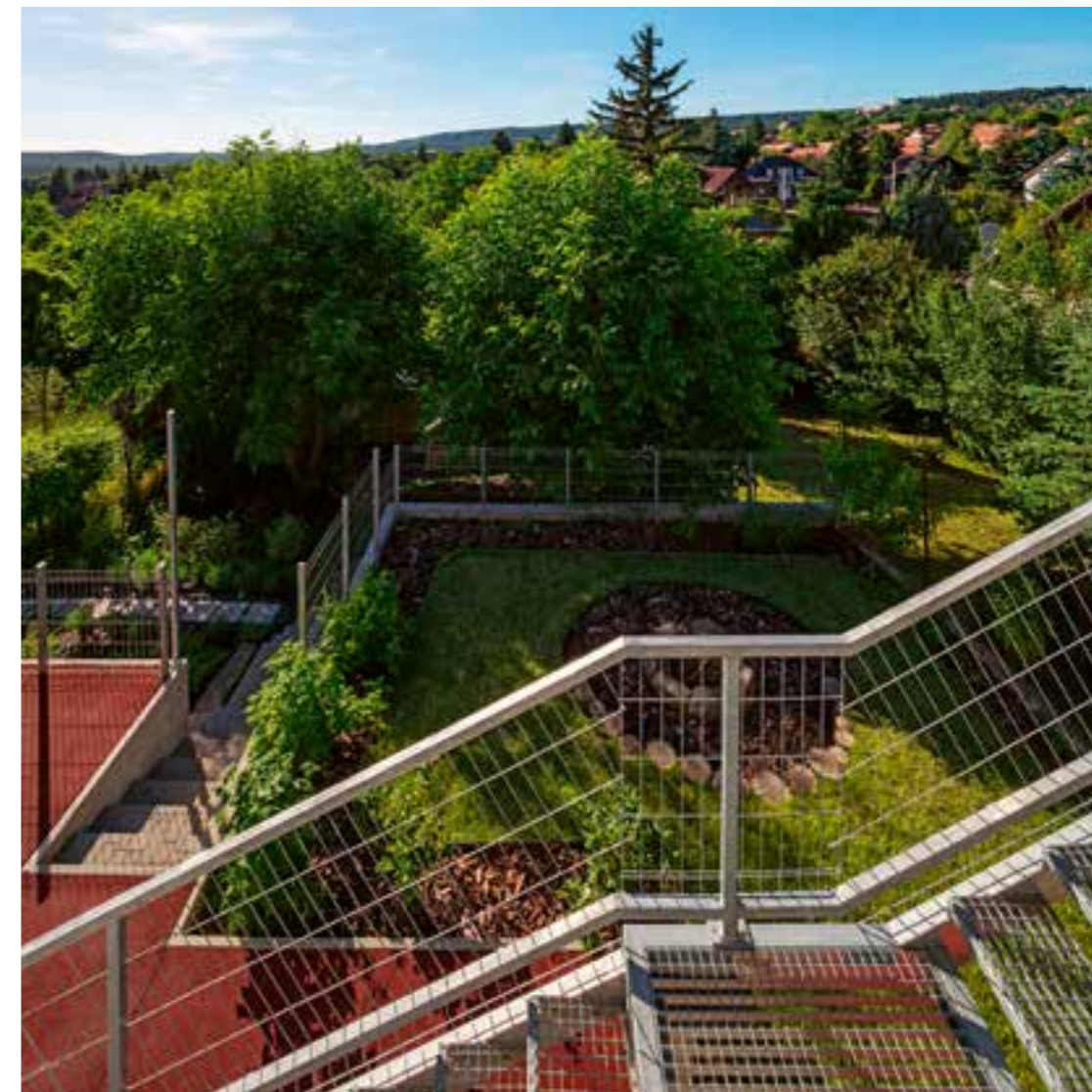
Ami az enteriőr programját illeti, az időtálló ízlésen volt a hangsúly. Éppen ezért borult minden fehérbe: a faburkolat a fürdőben, valamint az igazán unikális fehér tölgyfapadló. Sehhol nem volt helye az éppen aktuális, de tisztavirág életű divatoknak, minden részlet átgondolt. A bútorok szolidak, könnyed eleganciájuknak köszönhetően légiesé teszik a nappalit.

A tudatos tulajdonosi attitűd az alaprajztól kezdve az utolsó villanykapcsolóig résen volt és a kényelmet, praktikuságát, fenntarthatóságot

< Az utca felől a ház nagyon titokzatos. Olyan, mintha a kocsifeljáró mellett csak egy garázs kapott volna még helyet.

∨ A ház szívet a lépcsőház jelenti fehér falaival és fehér tölgyfa burkolatával. A lépcsőkortlót egy speciális kerítésháló borítja.

< A merdek kertben több, kisebb platform jöhetett létre különféle célokra, például egy kerti tűzrakóhely is ide került.

∨ A régi szuterén a hegyek felé tekintő, tágas közösségi térére vált.

hivatott biztosítani. Ennek megfelelően mennyezeti hűtés-fűtés gondoskodik a hőmérséklet stabilitásáról, de ebben sokat segít az is, hogy az alsó szint félig a földbe mélyed. E házban sikerült elérni, hogy az energiatakarékosság és a luxus ne konfrontálódjon egymással.

Míg a ház elől zárt, a hátsó homlokzat – persze a maga visszafogottságával – már mozgalmassabb képet mutat. Egy méternyire, konzolosan nyúlik előre a felső szint – ez némi fedettséget biztosít a terasz számára, melynek fehér padlóburkolata a nappali parkettájának vizuális folytatásaként frappánsan köti össze a belsőt és a külső teret.

Itt folytatódik meredeken a kert, melyen a keresztülfutó lépcső kezdetben dilemmát okozott. A középső allé helyett végül szerpentin lejárót építettek a támfalakkal tagolt, teraszos elrendezésű telken. Így több kisebb sík terület jöhetett létre, melyeken – a szülői ihletettségnek hála – változatos tematikájú helyekre csöppenhetünk.

Hol egy mászófal, hol egy sütögetős plac, hol pedig egy konyhakert tűnik fel az udvaron.

A szigorú és kemény vonalakkal megrajzolt építmény mögött harmonikusságra törekvő gondolatmenet rejlik. Ugyan a modernista megjelenés Borsay karakterjegye, a végleges formát adottságok, döntések és következmények sora alakította – mint a meglévő négyzetes alap, a lapos tető melletti elköteleződés, a konzolos struktúra, vagy a minél tisztább homlokzat igénye. Mindez oda vezetett, hogy a megvalósult esztétika könnyedén testesíti meg a mögöttes tartalmat. Nem a szabályos külső miatt tökéletes a ház, sokkal inkább azért, mert a család minden igényéhez precízen illeszkedik. És bár puritán homlokzatról van szó, maradjunk az esztétikánál. Mert ez a ház szép, és ahogy az öt körülvevő rengetegen hangoztatja: cseppet sem rideg. Tervezőjének és tulajdonosainak köszönhetően egész egyszerűen perfekcionista.

Építész tervező:
BORSAY ATTILA
Statikus:
SURÁNYI GYÖRGY
Gépész tervező:
DETRE ZSOLT
Elektromos tervező:
KOVÁCS GYULA
Kertészet:
BÁN KAROLIN

< A régi szuterén a hegyek felé tekintő, tágas közösségi térré vált.

bal lent: Kültér és beltér szinte egygyé válik a nyílt felület és a továbbfutó burkolat révén.

▼ A hófehér tömeg emeleti szintje enyhén a hegyek felé nyúlik.

PERFORMANCIA ÉS ESZTÉTIKUM

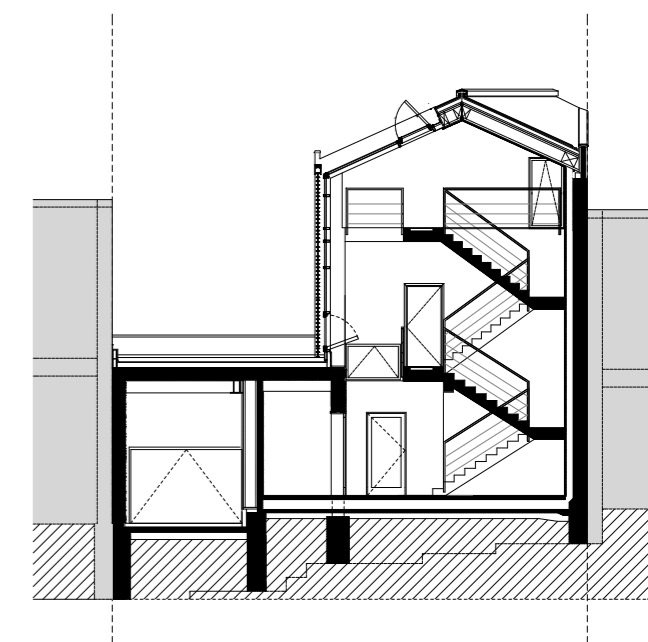
Aktívház-felújítás Pécssett

A Pécsi Tudományegyetem Épületszerkezetek és Energiadesign tanszék, valamint a Szentágotthai János Kutatóközpont professzora Németországban nevelődött környezet- és energiatudatos építésszé, idehaza pedig szinte misszióként tekint a megújuló energiák felhasználására épülő, ökológikus és ökonomikus szemlélet terjesztésére.

Szöveg: GETTO KATALIN

Fotó: MÁTÉTELKI ÁKOS - THE GREYPIXEL WORKSHOP

Építészet: PROF. DR. HABIL. IFJ. KISTELEGDI ISTVÁN DLA, PH.D.

Ifj. Kistelegdi István, az első pécsi pluszenergiás családiház-felújítás tervezője egyik publikációjában a „Form follows function” híres sullivani jelszavát parafrázálva foglalja össze építészeti filozófiáját. Energia Design – így nevezik azt a módszerközpontú építészeti gondolkodást, ami a korábbiaknál jóval hangsúlyosabb szerepet szán a környezetpszichológiai megfontolásoknak, és az architektúra fogalmába olyan épületfizikai aspektusokat emel be, amelyek korábban a természettudományos és mérnöki szakágak hatáskörébe tartoztak. E

komplex minőséget írja le a performancia (performance) fogalma, amely a funkció ortodox kategóriájánál jóval tágabb és rugalmasabb terminus: az épület technológiai, funkcionális, életminőségbeli és esztétikai összeteljesítményét foglalja magába.

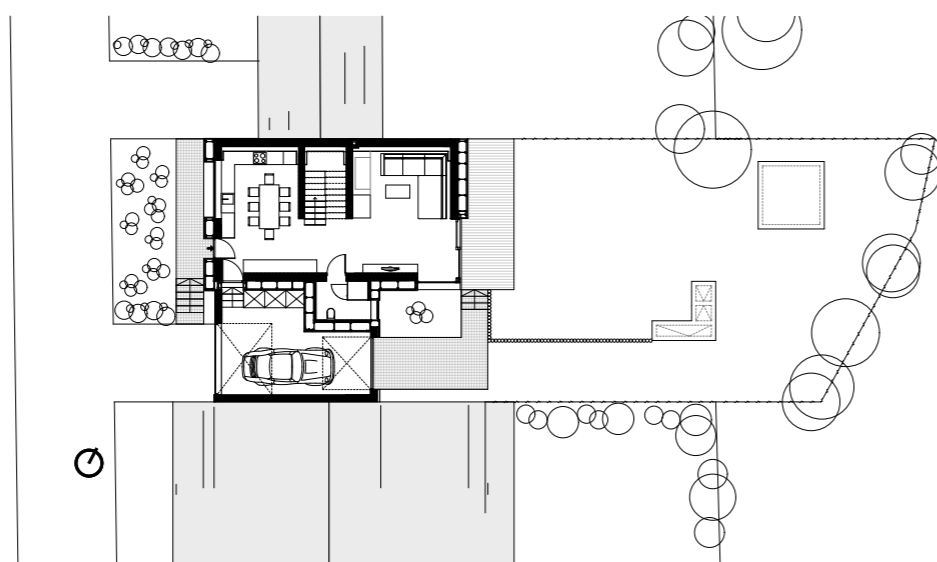
Az építés – aki korábban több jelentős középület esetében alkalmazta már az épületfizikai szimulációkkal támogatott tervezési módszert – első alkalommal szembesült egy családi ház kihívásaival. Ráadásul nem új épület tervezése, hanem egy 1970-es évek elején épült, a kor

technikai színvonalát híven tükröző lakóház átalakítása volt a feladat: az azbesztmentes hullámpalából készült tető, a sugárzó salakkal feltöltött födém, az agyonszottott belső terek, a rossz hőszigetelés láttán legtöbbször bizonyára a bontás mellett döntöttek volna. A környezettudatos építészeti gondolkodás azonban a meglévő épületállományt értékékként kezeli, így Kistelegdi is igyekezett menteni a menthetőt. Ennek következtében drámai átalakuláson ment keresztül az épület: faburkolatú homlokzataival, szokatlan geometriájú

tetőidomával, szabálytalan ablakkiosztásával úgy hat a csendes külvárosi utca közegében, mint valami üzenet a jövőből. Ahogy bizonyos értelemben az is – formai különállása adekvát módon tükrözi műszaki és funkcionális tartalmának, működésének, egész építészeti programjának, azaz performanciájának radikálisan új hangsúlyait.

Korábbi önmagára jóformán csak a ház zártos beépítési situációja, a lakórész és a garázs utcafronti összekapcsolásának módja emlékeztet. A tetőgerinc kelet-nyugati tájolású, átlós elfordítását és a tető 26 fokos dőlésszögét – amelynek az épület markáns geometriáját köszönheti – a kristályos napelemek teljesítményének optimális kihasználása indokolja. Alig jelenik meg látványként a tető felülete – ez egyfajta megoldást kínál a napelemek egyre hangsúlyosabb, városképi megjelenésének problémájára. A homlokzatok erőteljes, kompakt tömege, a nyílásoknál látható jelentős falvastagság és a szigetelés rétegtrendjéből adódik – a B30-as vakolt téglafalra 40 cm-es farost hőszigetelés került, melyet 3 cm-es átszellőzőréteg választ el a hőkezeléssel tartósított faburkolattól. Ezt a főhomlokzati zártságot az aktívházaknál elengedhetetlen, háromrétegű

A belső teret a természetes faanyagok különböző árnyalatai és a fehér szín uralják.

üvegezéssel készült, fektetett formátumú tolóablakok arányai is erősítik. Az épület teljes magasságát átfogó, az egykori lépcsőfeljáró helyén létesített transzparens fénykürtő a belső terek egyenletes, természetes megvilágításáról gondoskodik a déli oldalon. Ugyanakkor – kihasználva a kürtőhatást – egyfajta passzív „szellőzőtoronyként” is működik, egyúttal új, vertikális dimenziót kölcsönöz az egyébként szerény méretű, szintenként 70 m² hasznos alapterületű két lakószintnek. Belül három centiméteres hőmegetartó és páraszabályozó hatású vályogvakolat és vályogfesték borítja a falakat.

~ A nagy közösségi tér eltérő funkcióit a fények és a lépcsőház különítik el egymástól.

> Két szint magas a nappali, amely a felülvilágítóknak és a szokatlan ablakosztásnak köszönhetően nem monumentális, inkább otthonos hangulatot áraszt.

< Fényudvar segíti a természetes fény minél erőteljesebb jelenlétét a ház különböző pontjain.

*Tervezés éve: 2012.
Kivitelezés: 2015.
Alapterület: 142 m²*

*Építész generáltervező:
KISTELEGDI 2008 ÉPÍTÉSZ-TERVEZŐ KFT.
Vezető tervező:
PROF. DR. HABIL. IFJ. KISTELEGDI ISTVÁN
DLA, PH.D.
Munkatársak:
PÓTH BÁLINT, SZILÁGYI DOMOKOS,
BAZSALI GÁBOR, BARANYAI BÁLINT
Belsőépítész:
SZATLÓCZKI DÓRA LILLA
Kert- és tájépítész:
PROF. DR. HABIL KISTELEGDI ISTVÁN
DLA, PH.D.
Statika:
DR. MESKÓNÉ BÉKEFI DIÁNA
Épületgépészet:
PINCEST ÚDIÓ KFT., VÍGH SZABOLCS
Villamosság:
TECHNIQ 2000 KFT, BEKE BÉLA*

Használoi életformájának lenyomataként az enteriőrök átláthatósága és átjárhatósága az épület alapminőségei közé tartozik. Sokatmondó tény, hogy a tetőtérben elhelyezett intelligens épületautomatikai központ, a ház „agya” – amely az árnyékolóktól a geotermikus hőszivattyúig a teljes gépészeti rendszert irányítja – a lakótérbe

integrálódik. Mint valami organizmus, az intelligens rendszer saját életet él, és folyamatosan érezteti jelenlétét a lakók életében. A nap energiája, a légáramlás, a föld hője és hűvöse, a fa és vályog élő, lélegző felületeinek eleven tapasztalata a high-tech és az organikus építészeti gondolkodás új, 21. századi egységének lehetőségét sugallja.

^ A fürdőszoba eleganciáját a sötét, burkolt felületek teremtik meg.

> A hőkezeléssel tartósított fa homlokzat komoly szigetelést rejt.

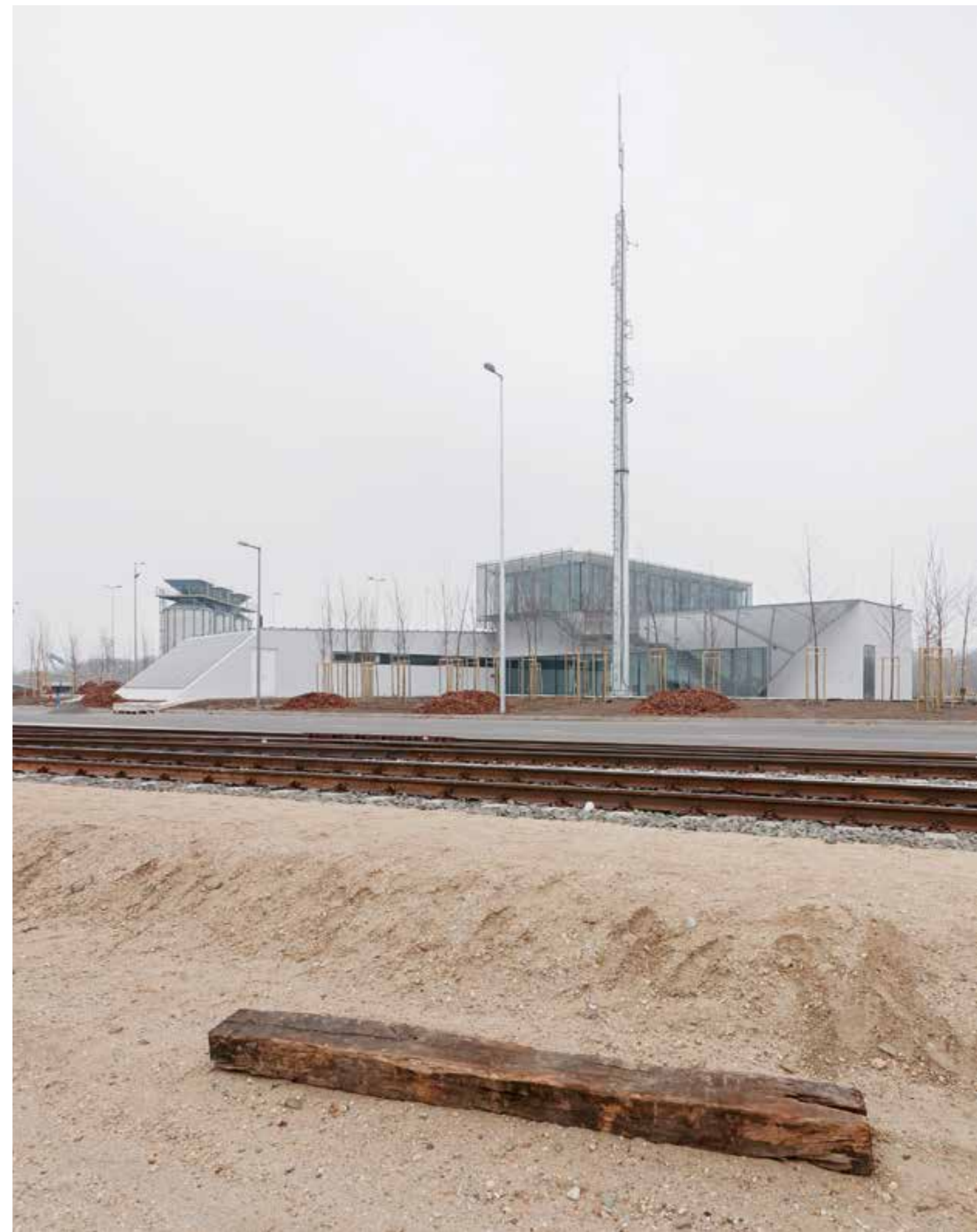
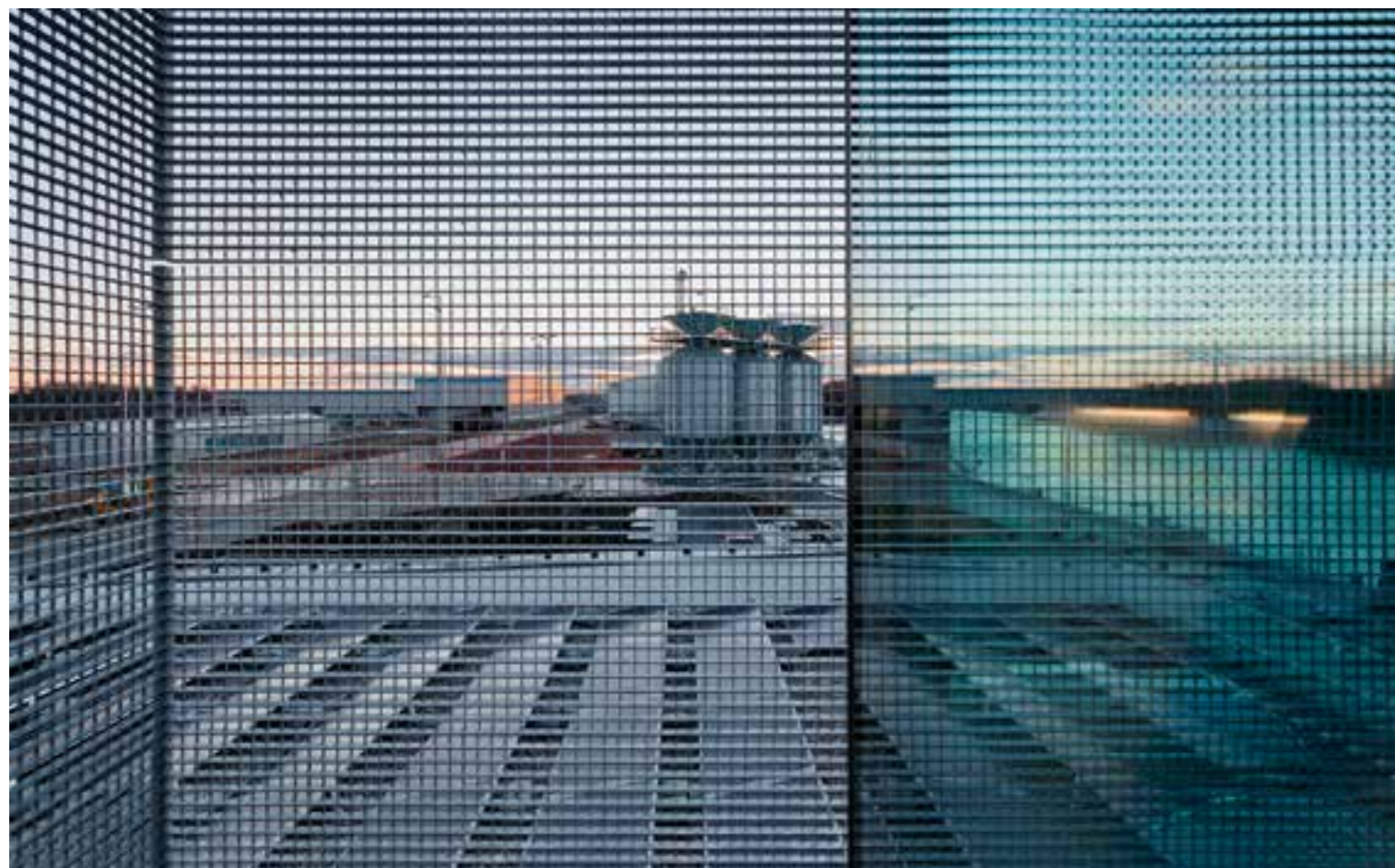

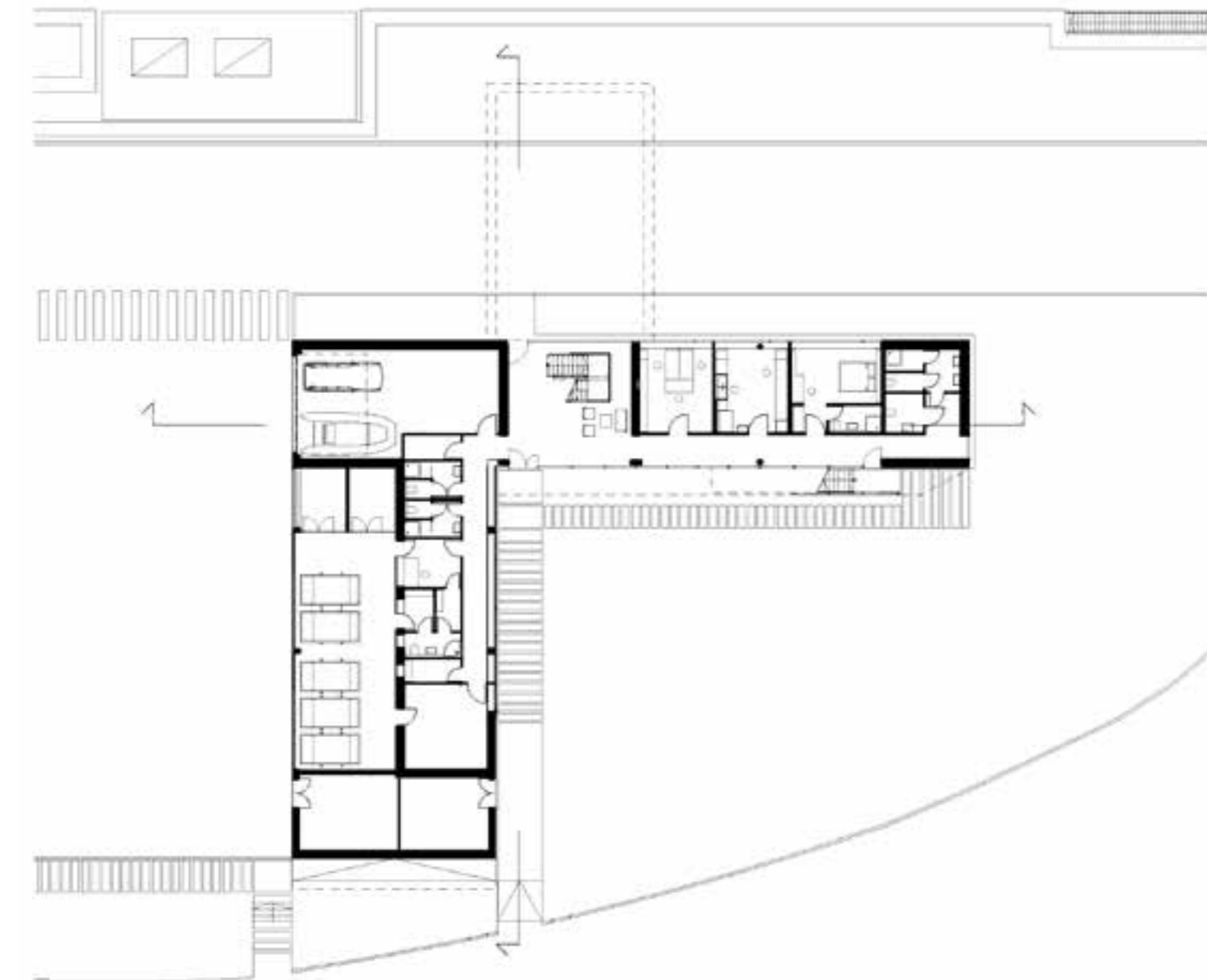
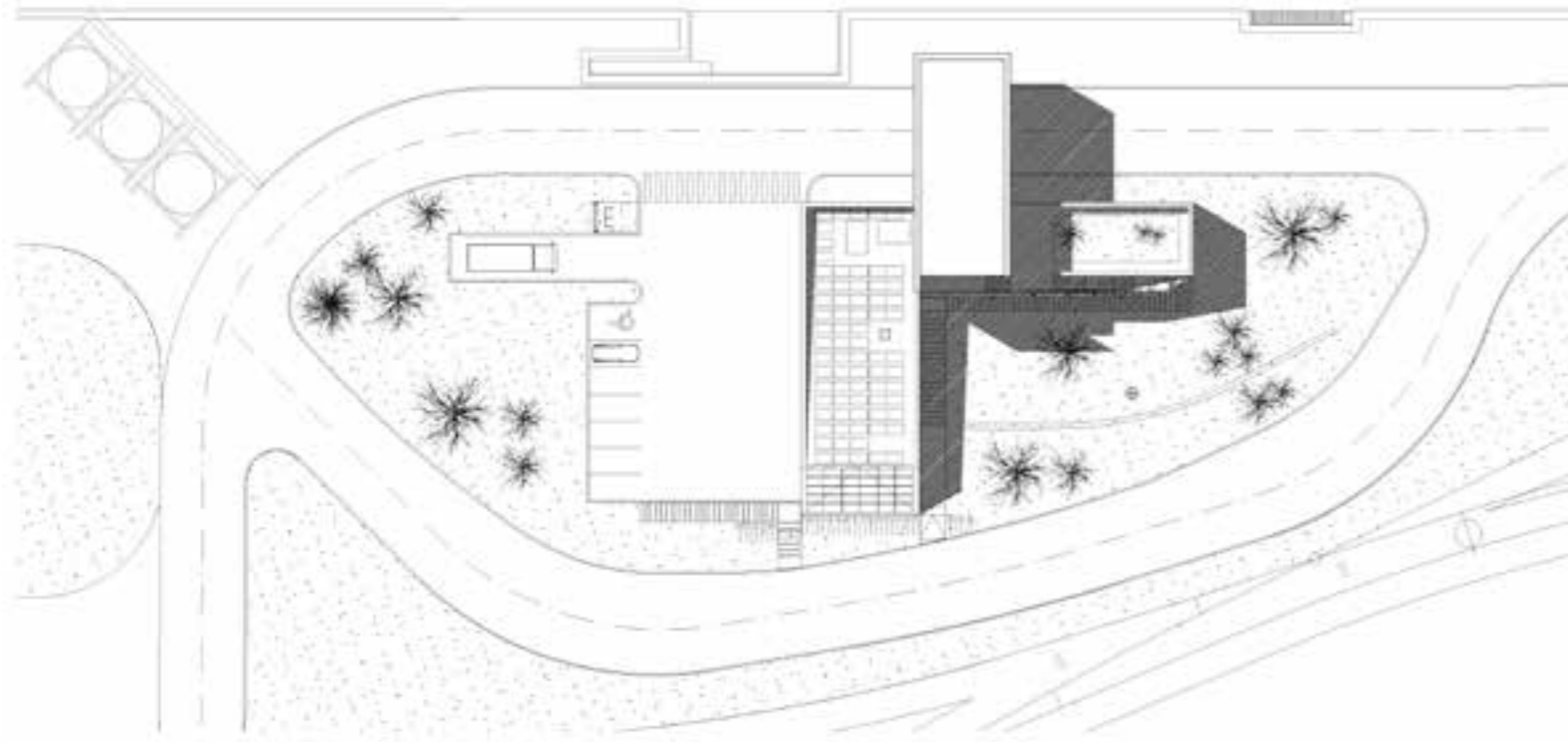
IPAR A TÁJBAN

Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő

A vízpart sajátos ihletettségeket kínál: az áramló víz állandó nyugalma, ugyanakkor makacs, apró változásokból összeálló változatlanlansága. A kikötő merészen előre ugró felsőrésze a körülményektől függetlenül is eszembe juttatja Bán Ferenc tokaji nyaralóját, az elmúlt évtizedek egyik legeredetibb házát, amihez a közeli Bodrog-parton álló, elhagyott kőkirakó szerkezet adta a formai ötletet. Vagy kissé közelebb, de időben ugyanolyan képtelen ugrással Kozma Lajos 80 évvel ezelőtt épült, de még ma is álló nyaralóját a dunai Lupa szigeten – ugyanez a merész víz fölé ugrás. Látszólag minden együtt lenne, hogy a természet lágy öléről írhattunk.

Szöveg: TORMA TAMÁS | Fotó: DANYI BALÁZS | Építészet: HATVANI ÁDÁM, KOROMPAY ATTILA, DÉKÁNY TIBOR, SPORAARCHITECTS

A Mosoni-Duna torkolatánál a víz szó szerint az új létesítmény partját mossa, túloldalt már a szlovák-magyar országhatár, a kissé közelebbi túloldalon viszont még a Szigetköz legdélebbi sarka és a Torda-sziget látszik. De mi a vízben innen vagyunk, egy ipari táj közepén, és egy laikus számára már az építmény meghatározása is bajos.

Kontrollépület a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötőben. Feledve az evezős romantikát most inkább egy konkrét hajózó folyamat-tervvel vagyunk az Északi- és Fekete-tengert összekötő vízi út felénél, a Duna 1794 km-es szelvényében. És hajózunk, de most sóder, fém és még sok egyéb jön az uszályokon – pontosabban jön majd, ha a Duna néhány év és alapos kotrás után újra valódi hajózó kereskedelmi útvonalává válik.

Ez a kontroll épület egyszerre iroda, irányító központ és szervizállás, személyzete innen kommunikál a partfalnál várakozó uszályokkal, de alkalmasnak kell lennie arra is, hogy elvégezhesse az uszályok hulladék- és veszélyesanyag-mentesítését. Emellett magában foglal még gépkocsi tárolót, vízminőségvizsgáló laborot, tárgyalót, sőt, vendégszobát is.

Erre a multifunkciós, kikötőfelületei feladatokra pedig azért van szükség, mert – ha ez elsőre nem is látszik – itt egy ipari és közlekedési csomópontban vagyunk, ahol a vízi, közúti és a vasúti közlekedés összeér. A háttérben szolidan kiterjedt ipari park húzódik észrevétlenül egyre nagyobbra, gabonátárolókkal és egy forgalmas horganyzó üzemmel az M1 a közelében, az épület pedig éppen

a folyóvíz és a vasúti vágányok között emelkedik – tágabb összefüggésben Győr és Gönyű között, ahol a Mosoni-Duna eléri a nagy Dunát. A központ képét tehát elsősorban egyfelől a logisztika és a kikötői infrastruktúra szigorú rendszere határozza meg, tömege mégis karakteres, már-már mérszelen szétágazó. Bizonyos nézőpontokból egy lánc-talpas erőgépre emlékeztet, máshonnan viszont azt a spirálos sokoldalúságot is bele lehet látni, ami a tervező Sporaarchitects több korábbi épületét is jellemzi. (Például a debreceni TD családi házukat.)

A víz felé kiugró felső szint nagyvonalúan keresztbe fekszik a földszinti tömbön, melynek túloldala a vasút felé fordulva napelemes rámpával egészül ki. Mindez fém, ipari járórács-árnyékolókkal, de fehérben és világosszürkében

∨ A földszinten, a folyóval párhuzamos épületrészben iroda, labor és vendégszoba található.

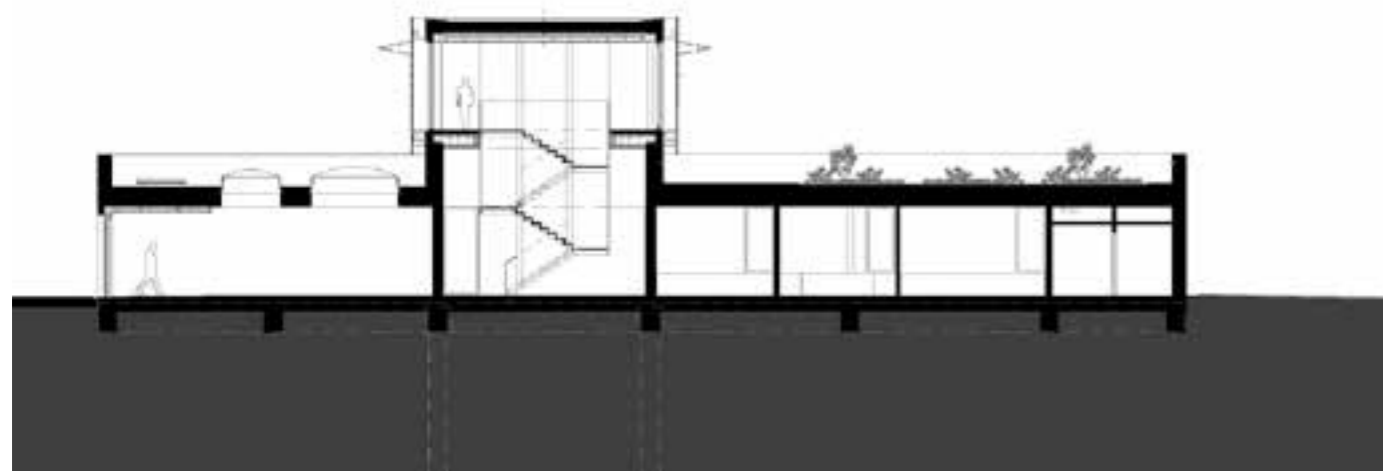
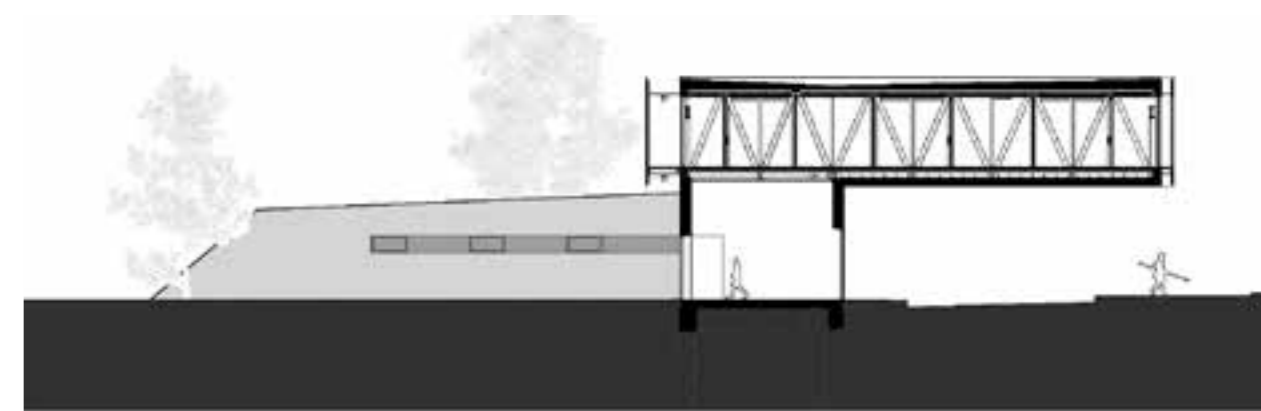
^ Az emeleti tárgyalóból rálátni a kikötőre és gyönyörködni lehet a folyó tükrében megkettződő körpanorámában.

< Az emeleti feljáró fa járólapokkal kombinált fém struktúrája.

< A víz felé kiugró felső szint nagyvonalúan keresztbe vetett tömbje.

∨ A napsütötte oldalakat tűzihorganyzott árnyékoló rácsrendszer veszi körül, ami a változó fényviszonyok szerint más és más képet mutat.

◀ Egy darab a Dunából, a kikötő és egy távolabbi daru sárgája.

▶ Az emeleti tárgyaló lebegő, rácsos dizájnja képes átírni az ipari környezetet.

A KÖZPONT KÉPÉT ELSŐSORBAN A LOGISZTIKA ÉS A KIKÖTŐI INFRASTUKTÚRA SZIGORÚ RENDSZERE HATÁROZZA MEG, TÖMEGE MÉGIS KARAKTERES LETT.

◀ Az ipari park tágabb környezete a kontrollépület mögé futó vasúti vágánnyal.

◀ Napelemes rámpával fordul a sokoldalú épület a vasút felé.

▼ Az épület hátsó sarka a három tömb találkozási pontja.

tálalva. Az ipari minimált nyugodt, horizontális ablakcsíkok ellensúlyozzák – és persze az emeleti szint légiés (amúgy horganyzott) árnyékoló rácsfelülete, ami napszakonként változó képet mutat.

De vissza az ipari realitásokhoz. A földszinti tömb elhelyezése szigorúan illeszkedik a kikötő közlekedési rendszere által meghatározott kelet-nyugati irányhoz. (Az építés előtt itt a partfalat még részben fel is kellett tölteni – később ide kerültek egyébként a talajkollektorok. Köszönhetően a fotovoltaikus rendszernek az épület önfenntartó, még a csapadékvizet is összegyűjtik, amivel azt a tetőkertet lehet locsolni, amit a földszinti irodaszárny tetejére telepítettek.)

Az építmény koronája, központi eleme az emeleti, a padlótól a mennyezetig üvegezett épülettest, ami – egy közúti szelvény fölött – vezetői irodákkal és a központi tárgyalóval konzolosan nyúlik a víz felé: innen nemcsak vízi körpanoráma adódik, de a magasból a kikötői tevékenységet is át lehet tekinteni. A földszinti szárnyban a gazdasági helyiségek, a folyóval párhuzamos épületrészbe pedig irodák, a labor és a vendégszoba került – mindez egy közös előcsarnokból érhető el.

Alapterület: 708 m²

Megvalósulás éve: 2016

Energiaigény: 66,5 KWH/M²A

Építész:

SPORA ARCHITECTS

Helyszín:

GYŐR-GÖNYŰ ORSZÁGOS KÖZFORGALMÚ KIKÖTŐ, MAGYARORSZÁG

Megbízó:

ÉSZAK-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

Felelős tervezők:

HATVANI ÁDÁM, KOROMPAY ATTILA, DÉKÁNY TIBOR

Generáltervező:

SBS-KOMIR KFT; BENEDEK ANDRÁS

Látványtervek:

VÁRHÍDI BENCE

Tájéptész:

VK STUDIO KFT.

Schüco alumínium ajtók, ablakok, tolóajtók és strukturális függönyfal:

ALUKÖNIGSTAHL KFT.

A FÉM A JÖVŐ

Az építészek és a designnal foglalkozó szakemberek egyre jobban kihasználják a fém sokoldalúságát, sokan mégis még idegenkednek tőle. A járdarács ma már nem csak az a szürke, ipusztériális fém, ami régen volt. Sokan szeretik azért, mert külső és belső térben való használatával környezetünket is különlegessé tehetjük, miközben igazán időtálló megoldást alkalmazunk.

A NAGÉV RÁCS Kft. célja a folyamatos fejlődés éllavasának lenni középállalkozásként és ezt mi más is bizonyíthatná jobban, mint a Győr-Gönyű Szabadkikötő Projektben való szerepe.

A tűzihorganyzott járdarácsok árnyékolóként való alkalmazása a fehér, külső falakkal futurisztikus hatást keltenek mindemellett a nyári hőségben tökéletesen betöltik funkciójukat. A járdarácsok ilyen jellegű alkalmazása során jelentősen csökkenteni tudják az épület felmelegedését, aminek csupán egy tika van: elhelyezésük átgondoltsága. Szerencsére cégünk az árnyékoló rácsok tervezésének kezdeti szakaszában szakértői segítséget tudott nyújtani az építészirodának, emellett

a kivitelező cégnek is hasznos tippekkel szolgált a telepítés során.

A Győr-Gönyű Szabadkikötő épületét körülölelő járdarácsok a belső terekben is megjelentek designelemként. A lépcsők mellett végigfutó rácsokat biztonságérzetet nyújt az arra járóknak, míg az álmennyezetben átszökő fényt teljesen új dimenzióba emeli a belső tereket. Ezt az ipari minimált letisztult bútorokkal kombinálták, e látványnak koronája pedig a lomhán hömpölygő Duna.

NAGÉV RÁCS Kft.
4220 Hajdúböszörmény Kinizsi Pál utca 7.
Telefon: +36 52 563 113
E-mail: nagev.racs@nagev.hu
Web: www.nagevracs.hu/ www.nagev.hu

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

KÖVESS MINKET
A FACEBOOKON!

WWW.FACEBOOK.COM/OCTOGONMAGAZIN/

EDZETT ÜVEGFALAK,
KERET NÉLKÜLI NYÍLÓ ÉS TOLÓAJTÓK,
EGYEDI MÉRETŰ ZUHANYKABIKOK,
ÜVEGKORLÁTOK ÉS JÁRTHATÓ ÜVEGFELÜLETEK

Egyedi zuhanykabinok:
Mala Garden, Regency, Atlantis, Aurora,
La Riva, Liskay Pincészet

Tárolók, vitrinek:
Jurisics vár, Aquincum Múzeum,
Szántó Kovács János Múzeum

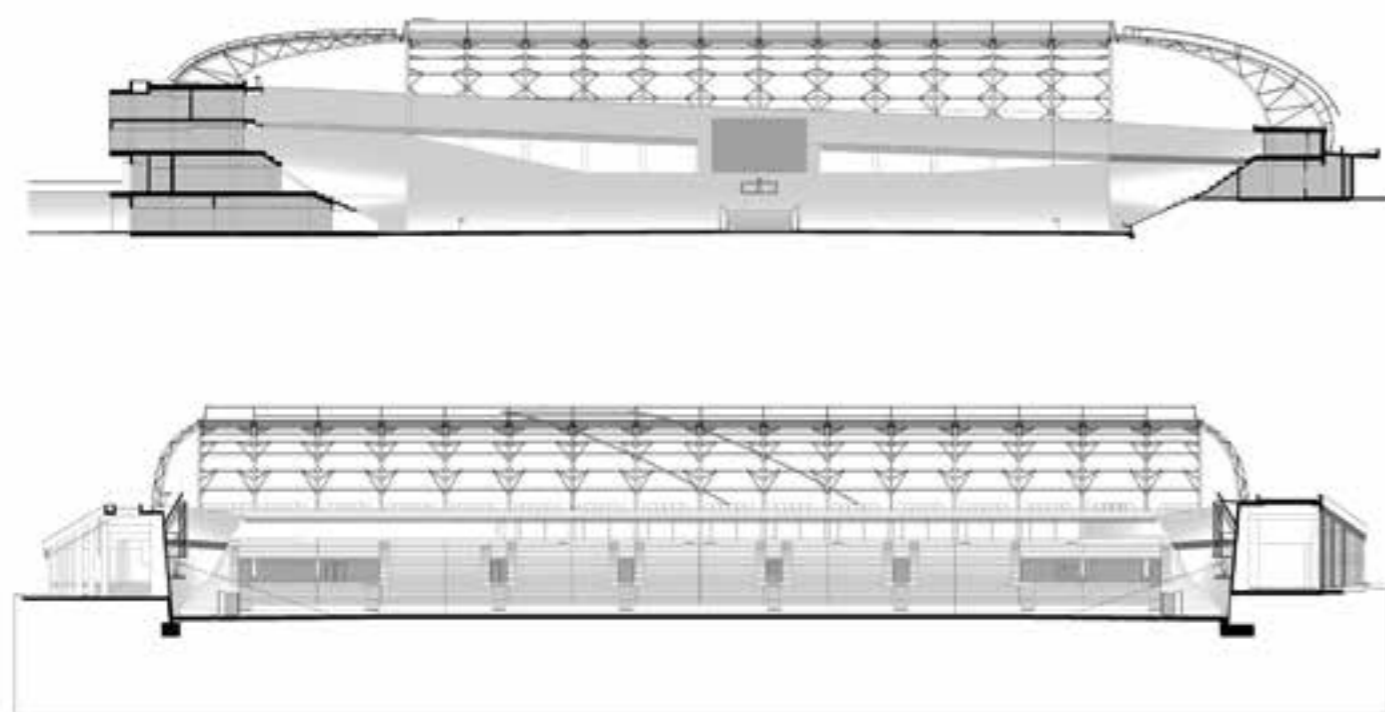
Üvegportálok:
Vodafone, Dockyard, Játék-Vár

DUALGLASS

Dual Glass Kft.
2243 Kóka, Nagykátai út 133.
info@dualglass.hu
www.dualglass.hu
70/398-4845

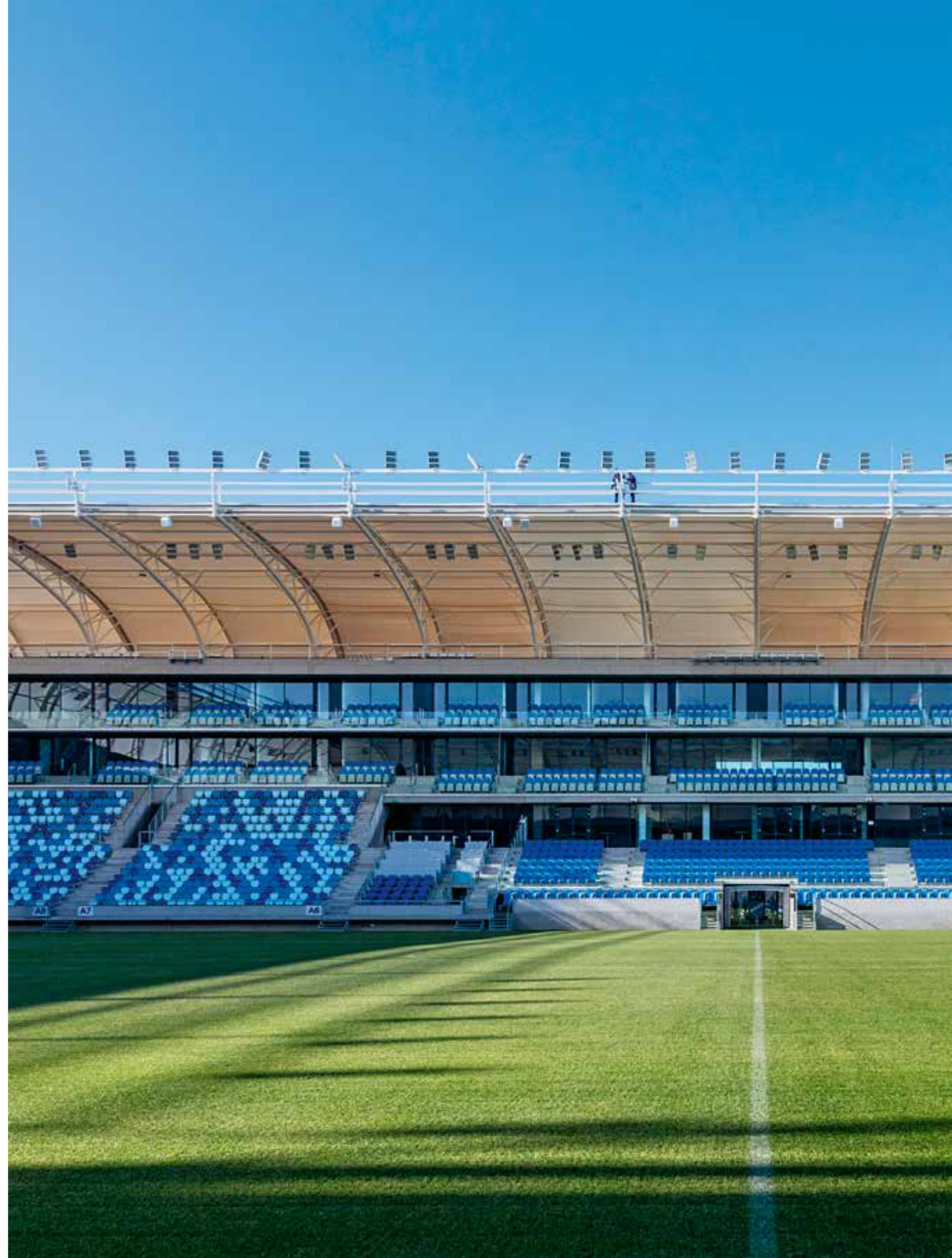
KAPSZULA

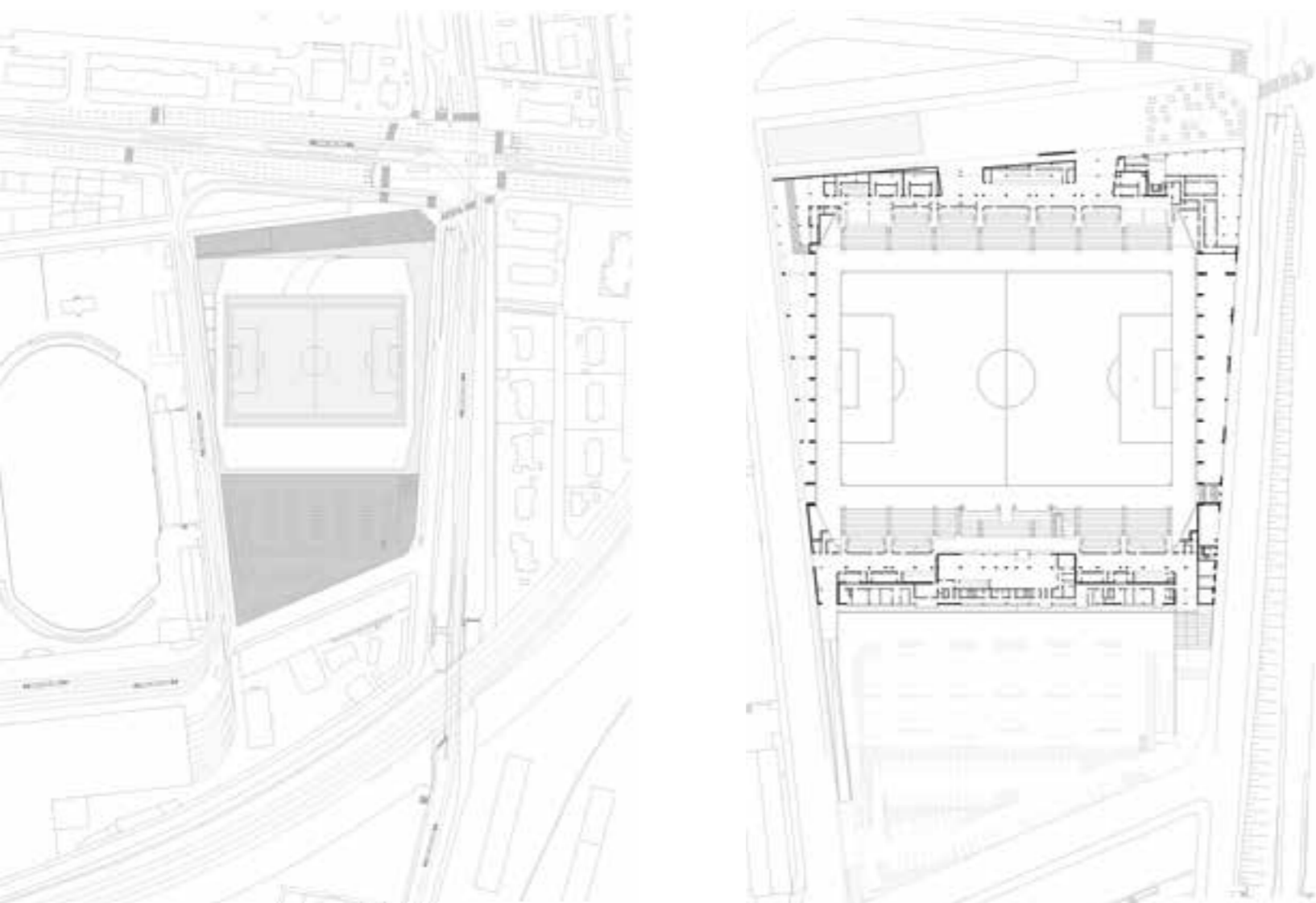
Az új Hidegkúti Nándor Stadion épülete a Hungária körúton

Kezdjük egy magyarázattal. Az új Hidegkúti Nándor Stadion épületéről szóló kritikánk két részből áll. A szöveg első fele tavaly októberben, közvetlenül a stadion megnyitása előtt készült, ám végül ennek befejezésétől és publikálásától eltekintettünk. Indokként szolgált, hogy akkoriban olyan erős “médiazaj” kerekedett az objektum körül, hogy ebben a közegben a kritikai elemzésnek nem volt esélye. Az elmúlt időben az MTK kiesett az nemzeti bajnokság élvonalából, illetve a tervezőiroda az épület tapasztalataiból kidolgozta és nemzetközi fórumokon is bemutatta az úgynevezett “football capsule” épülettípust, ami az ötezeres kapacitású UEFA 3-as besorolású, építészetileg egyedileg formált, funkcionálisan, akusztikailag, geometriailag rendhagyó, zárt, katlanszerű football stadionok új generációjának tervezési elveit határozta meg. Ezek a kis befogadó képességű egységek esztétikai értelemben, azonban hasonlatosak tudnak lenni a világ nagyságrendekkel nagyobb, drágább arénáihoz.

Szöveg: TORMA TAMÁS | Fotó: DANYI BALÁZS | Építészet: HATVANI ÁDÁM, SPORAARCHITECTS

As autectullent reici quas nobit
voluptas simaximus am, officie
ndestiaspe lam aci que non consequ

As autectullent reici quas nobit
voluptas simaximus am, officie
ndestiaspe lam aci que non consequ

*MOTTÓ: "KIT ÉRDEKEL, HOGY MIBŐL VAN
A STADION FALA? A VÉDELMÜNK LEGYEN
BETONKEMÉNY!" (TORGHELLE SÁNDOR, CSATÁR)*

As autectullent reici quas nobit
voluptas simaximus am, officie
ndestiaspe lam aci que non consequ

I. Még az építészeti közélet frontvonalain egyébként harcedzett kritikust is meglepte az az indulatcunami, ami az új Hidegkúti Stadion (MTK) átadása kapcsán söpört végig a laikus sajtón. Ennek egy része könnyen betudható a stadion-fejlesztéseket okkal övező felfokozottságnak, az igen ellentmondásos olimpiai pályázat körüli csatározásoknak, a Liget Budapestről, az ingatlanozó politikusokról, a Római Part letarolásáról, az építőipari korrupcióról, a közösségi közlekedést érintő buta beruházásokról szóló, jogosan proteszt hangnak. Másfelől a média zaj ezúttal nem pusztán politikai indíttatású volt, hiszen érintett egy konkrét építészeti motívumot is, nevezetesen az alapvonalak mentén a játékkeret lezáró látványos betonfalat.

Nem is volna ezzel különösebb probléma, hiszen az építészet közügy. Következésképp a közvéleményre, vagyis a lehető legszélesebb nyilvánosságra tartozik mindaz, ami építés ürügyén történik, kiváltképp, ha az új épület közösségi funkcióval bír, illetve építésének költségét közpénzből (TAO stb.) fedezik. Márpedig kár csürni, csavarni: a hazai stadion-program közpénzből valósul meg. Szóval minden megnyilatkozás érvényes, nincs diszkreditálható vélemény, nincs méltatlan indulat ebben a témában. Írjon mindenki, szólaljon meg mindenki, akinek fontos, hogy mire költik el az adóját, vagy éppen magáncégek adóiból kivont közterheit. Ráadásul a látszóbetonfal (néhol

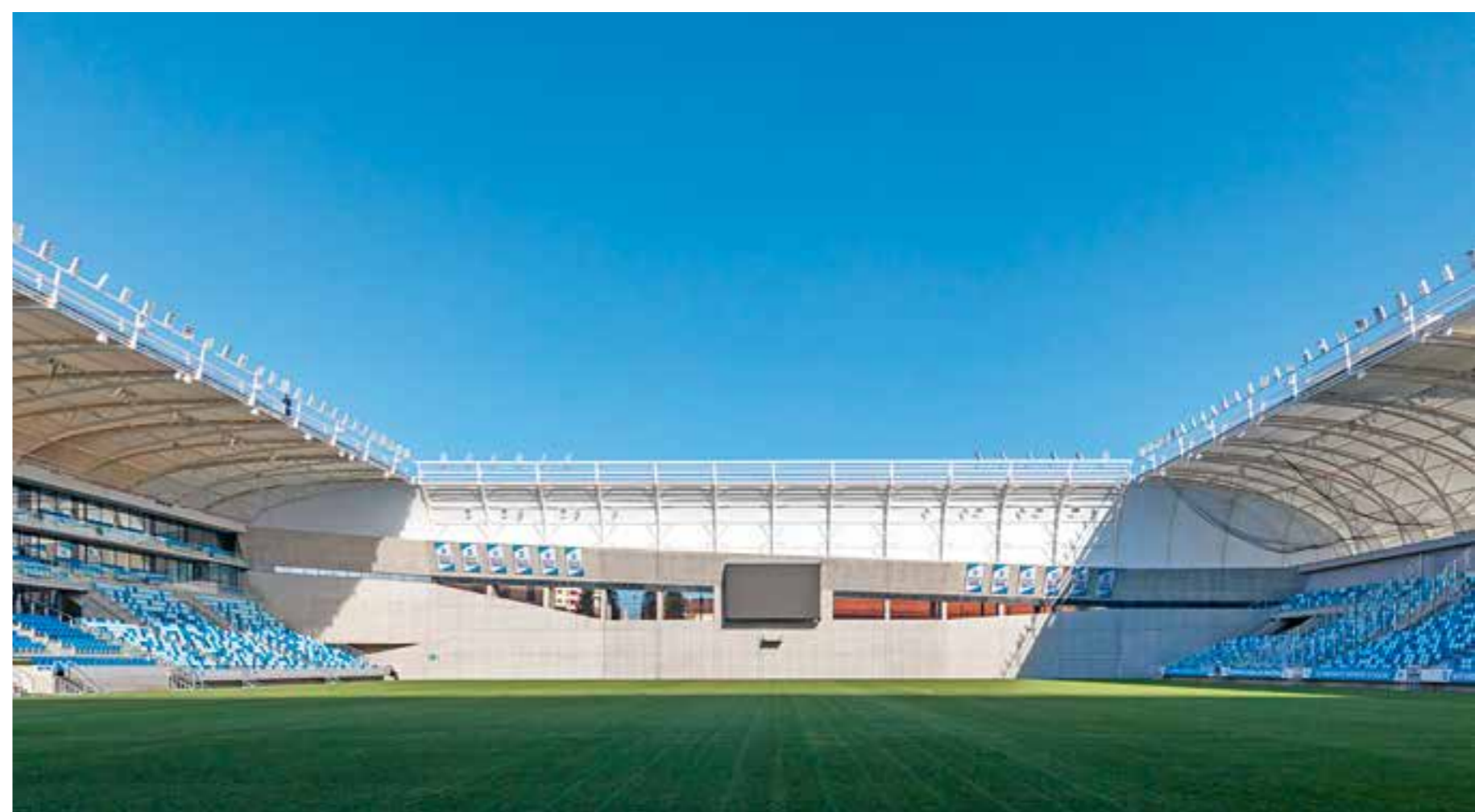
“Siratófal”), illetve a kapu mögötti lelátók elhagyásával készült alapkonceptió alkalmat adhatt volna arra, hogy az építész szerepével, döntéseinek céljával, logikájával is megismerkedjen a laikus közvélemény. Sajnálatos módon a médiacsatározások közepette a tervezőt szinte minden újságíró elfelejtette megkérdezni arról, hogy valójában mit és miért rajzolt meg úgy, ahogyan később megvalósult. A vélt valóságok útvesztőjében az alkotó, az építész teljességgel eltűnt.

2014-ben az Élet és Irodalom hasábjain (LVIII. évfolyam, 12. szám) a felcsúti Pancho Aréna kapcsán írtam le azt a gondolatot, miszerint a “Válvölgyi Katlant” valójában problémás az építészeti kritika hatókörén belül értelmezni. Felcsúton épületformájú “ideológikus-illusztrációról”, “ideológiai skanzenről, panoptikumról” van szó, nem építészeti tettről. Hogy az ideológiáknak van-e szétitkuma, és ennek bármiféle köze van-e az építészeti kritikához, azt továbbra is erősen kétlem. Abban azonban biztos vagyok, hogy a Hidegkúti-stadion épületét kizárólag politikai térben bemutatni súlyos hiba. Ez az épület megérdemli azt, hogy valódi kortárs építészeti elemzés tárgyává váljon akár a laikus médiában is. Hibás tehát az a megközelítés ez esetben, ami képtelen a politikától független kritikát írni az épületről.

Bordás Péter vezető tervező meghívására egy esős, borús októberi napon járhattam az épületben,

amin akkor még kivitelező brigádok dolgoztak ugyan, de lényegében késznek volt tekinthető. A tervező több házáról írtam régebben, köztük a debreceni Nagyerdei Stadionról is (OCTOGON 2014/05(113.)), ami kapcsán volt lehetőségem a stadionépítészettel kapcsolatban néhány dolgot végiggondolni, néhány részletkérdéssel megismerkedni. E sorok megírása előtt több cikket is elolvastam az új Hidegkútiról. Ezek hatására kétféle döntést hoztam. Egyrészt az írások túlnyomó része a belépőjegy árainak mértékéről, a finanszírozás, a költségnövekedés, a “politikai nyomulás” elemeivel foglalkoztak, amelyekhez nincs túl sok hozzáfűznivalóm. Építészeti kritikusként azonban továbbra is érdekelt, hogy egy építészeti alkotóelem, nevezetesen egy látszóbetonfal, hogyan került az indulattól fűtött sajtóbeszámolók homlokterébe. Rendkívüli ugyanis, hogy a laikus média építészeti részletkérdésekkel foglalkozzon. Az új stadion kapcsán azonban a sajtó jelentős része sem kiköpní, sem lenyelni nem volt képes azt, hogy a kortárs építészet egyik meghatározó eleme a látszóbeton, amiből nemritkán falak, térfalak épülnek. Ez a megoldás ugyanakkor, több részmegoldással együtt, az új épület kulcseleme lett. Olyan léptéket kölcsönzött az új arénának és főként olyan akusztikai jellemzőket tett lehetővé, ami a világ nagy és híres stadionjainak sajátja.

As autectullent reici quas nobit
voluptas simaximus am, officie
ndestiaspe lam aci que non consequ

As autectullent reici quas nobit
voluptas simaximus am, officie
ndestiaspe lam aci que non consequ

II. Ha a sajtó megkérdezte volna az építész arról, milyen logika mentén alakult ki az MTK-stadion jellegzetes alapkonceptiója, akkor talán ők is tisztába lettek volna azzal, hogy az eredeti atlétikai pályával is rendelkező küzdőteret kelet-nyugati tájolás miatt (benapozás). Így az észak-déli hossz tengellyel az új stadion csak úgy fért el a két villamosvágány közé szorított eredeti telken, ha a két kapu mögötti lelátókaréj helyett az a bizonyos fal épül fel, aminek szögtörései, magassága, szélessége akusztikai elemként, hangvisszaverő-felületként funkcionál. Bordás Péter úgy fogalmazott a bejárás során: ez a kényszer lehetőséget teremtett arra, hogy a legrosszabb nézőtéri élményt nyújtó széksorok ne is épüljenek meg,

hanem csak az ideális két hosszanti lelátómező. A fal tehát léptéket, némi monumentalitást, látványos kortárs építészeti karaktert ad, miközben számítógépes modellezés révén olyan akusztikai "ernyőt" biztosít, ami kisebb számú szurkolói létszám hangját is képes felerősíteni. A lépték megteremtéséhez ezen kívül a tetőzet acél tartó és feszítő szerkezeti elemei, a fedést biztosító membrán karosszériaformájú dinamikus ívei, hullámai járulnak hozzá. Eközben a játéktér szintje az eredeti "mélyedés" szintjén maradt, amelynek révén a Hungária körút felől érkező szurkolók a stadion előtti díszterrről szinte néhány lépéssel a lelátóra jutnak, míg az átellenes oldalon felépülhetett egy többszintes, irodák és egyéb

kiszolgálóhelyiségek elhelyezésére szolgáló épülettömeg, valamint ennek folytatásában a felszíni parkolók. Ezt a billenést a tetőzet alatti, a pályát övező, kissé trapéz alakú torzuló vasbeton épületkeret egyenlíti ki. Végül minden a helyére kerülhet és az épület oldalszárnyaira, sarkaira, északi és déli rövid oldalai mentén zárt közösségi terek, majdani étterem, stb. épülhet, de helyet kapott a vendégcsapat buszájának parkolására szolgáló nyitott-zárt, oszlopos homlokzati szakasz is. Személyes meglátásom, hogy a "football capsule" épülettípus kidolgozásának alap gondolata, illetve a tervezők előtt álló legnagyobb kihívás a monumentalitás hatását megteremteni képes, nagyszabású, erőteljes, lendületet sugárzó stadionépület

As autectullent reici quas nobit voluptas simaximus am, officie ndestiaspe lam aci que non

As autectullent reici quas nobit voluptas simaximus am, officie ndestiaspe lam aci que non

As autectullent reici quas nobit voluptas simaximus am, officie ndestiaspe lam aci que non

megszerkesztése volt a gazdasági, funkcionális igények, lehetőségek figyelembevételével. Bárhogyan vesszük, de egy kötéltáncról van szó, hiszen tagadhatatlanul a tömegben, nagyságban van az igazi erő. Mindazonáltal az MTK megfelelő történeti, kulturális háttérrel rendelkező csapat, ahol baráti, családi kapcsok fűzik össze a szurkolókat, ahol vad ultrák helyett, idős urak és unokáik köpködik a szotyihéjat. Ez a milió pedig a látottak alapján a jó játékhoz egyelőre vajmi kevéssel járult hozzá, ugyanakkor a szurkolói közösség jövője szempontjából megfelelőnek tűnik.

Generáltervező:
BORD ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ
Felelős tervező:
BORDÁS PÉTER
Koordináló építész:
ZIH KATA
Tervezők:
BENKE RÓBERT,
BUKOVSKY PÉTER,
DOBAY ZSÓFI,
GULYÁS RÓBERT,
MARSAL BÉLA,
MEZEY TAMÁS,

RÉPAI DOROTTYA,
TOLVAJ TAMÁS,
ULMANN ISTVÁN,
VÁGVÖLGYI É. ESZTER,
ZSÓLYOMI RÉKA
Építető:
MAGYAR TESTGYAKORLÓK KÖRE (MTK)

Mérete: 5000 FÉRŐHELY
Tervezés éve: 2014-2016
Kivitelezés éve: 2015-2016
Bekerülési költség: 7.500.000.000 HUF

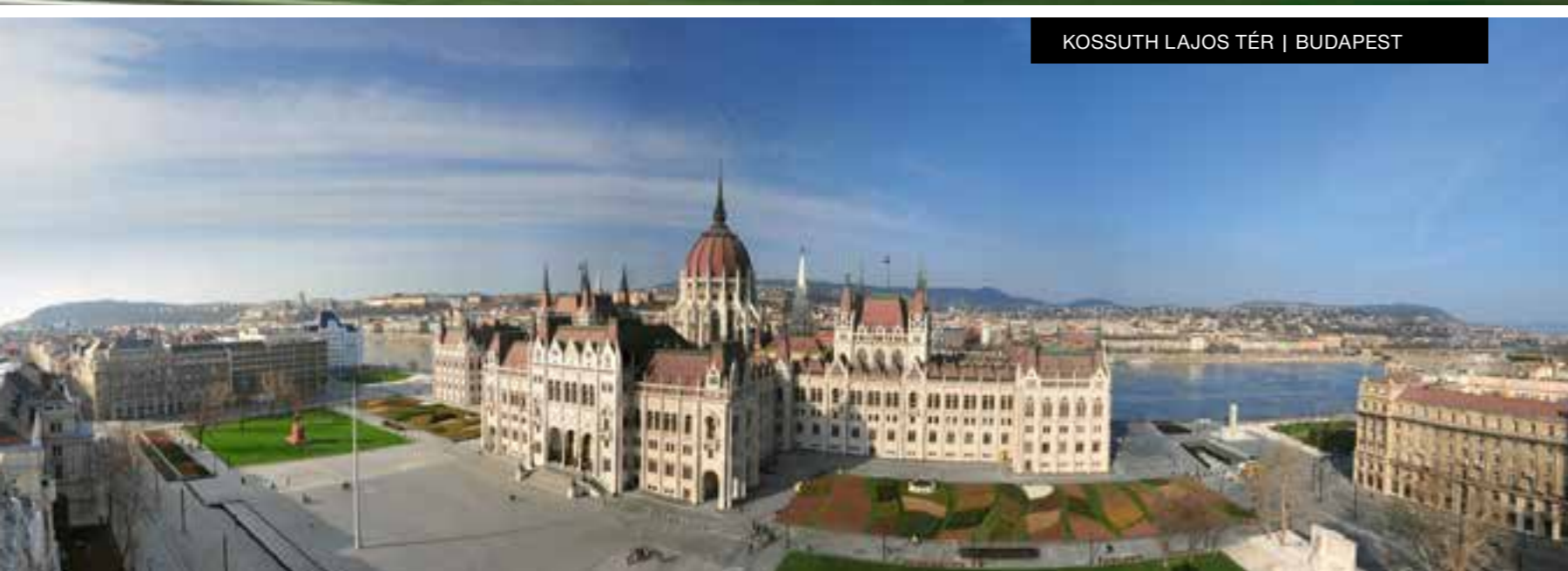
GRABOPLAN FESZÍTETT MEMBRÁNSZERKEZET

BOSCOLO HOTEL 5* | BUDAPEST

AUDI HUNGARIA JÁRMŐGYÁR | GYŐR

KOSSUTH LAJOS TÉR | BUDAPEST

A Graboplan cégcsoport magas minőségű, PVC, teflon, szilikon bevonatos műszaki textíliákból készülő tető-, illetve homlokzati lefedésekre specializálódott győri székhelyű cég. A vállalat világ vezető ponyvakonfekcionálói közé tartozik, modern gépparkja, membránok gyártmánytervezésére szakosodott mérnökei, tapasztalt gyártó szakemberei és professzionális szerelőcsapata közreműködésével megrendeléseit világszínvonalú, egyedi termékekkel valósítja meg.

Az MTK Hidegkúti Nándor stadion építése során cégünk a nézőtér feletti tetőszerkezet 10.000 m² nettó felületű feszített membrán-

nal történő lefedését valósította meg PTFE bevonatos üvegszövet segítségével, amely a beépítéskor még tojáshej színű, és a nap UV sugárzásának hatására nyeri el végleges, fehér színét. A membránszerkezetek elsődleges funkciója az árnyékolás, ehhez a hosszú élettartam, a kis felületi súly és a nagy szakítószilárdság miatt a PTFE alapanyag az építészek kedvence, mivel rugalmasságának köszönhetően gazdag formaválasztékot tesz lehetővé, és alkalmas különleges geometriájú, egyedi építészeti létesítmények megvalósítására is.

Graboplan Kft.
H-9027 Győr, Bútorgyári u. 4
Tel: (+36) 96 550 700
Fax: (+36) 96 318 153
E-mail: info@graboplan.hu
www.graboplan.hu

ÚJ HIDEGKUTI NÁNDOR STADION

ÉLMÉNY, BIZTONSÁGBAN

Képzeld el egy biztonságosabb világot, ahol üzletében, üzemében, vállalatánál, telephelyén, épületében a biztonságtechnikai eszközök és megoldások többet jelentenek egyszerű vagyonvédelemnél! Képzeld el, hogy az elektronikus beléptető, épület felügyeleti és video rendszer, tűzjelző és oltó berendezés alkalmazása már a tervezéstől a professzionális rendszer megoldások telepítéséig és azok felügyeletéig egy vállalat kezében van. Képzeld el, hogy rendszereinkkel már akkor is felügyelheti vagyonát, ha Ön egy másik országban tartózkodik! Képzeld el, hogy biztonsággal kapcsolatban felmerülő problémáira azonnal megoldást és profi szakembereket talál! Váltás valóra elképzeléseit, és lépjen kapcsolatba a SPIE csapatával! Onnantól kezdve már minden a mi dolgunk.

Vállalatunk szakemberei 25 éve azért dolgoznak, hogy Ön biztonságban tudhassa mindazt, ami igazán fontos. A vállalat piaci bevezetése óta európai és hazai viszonylatban is vezető szerepet tölt be az elektronikus áruvédelem, biztonságtechnika és tűzvédelem területén. Termék kínálatára és szolgáltatásaira a széleskörű lefedettség, az újdonságok és speciális megoldások alkalmazása, és a vevői igényeket mindig szem előtt tartó magas színvonalú minőség és ügyfél orientált kommunikáció jellemző.

A SPIE, Ügyfeleit az első kapcsolatfelvételtől kezdve végig kíséri a közös munka utolsó mozzanatáig, mert az emberi élet és tulajdon védelme a legfontosabb küldetésünk!

Büszkék vagyunk rá, hogy az Új Hidegkuti Nándor Stadion biztonságtechnikai beszállítói között szerepelhetünk.

SPIE

SPIE AGIS Fire & Security Kft.
1037 Budapest, Montevideo u. 3/A
info@spie-agis.com
www.spie-agis.hu

INTELLIGENS VÉSZVILÁGÍTÁSI RENDSZEREK

TERVEZÉS

KARBANTARTÁS

BEÜZEMELÉS

www.lumentron.eu

hansgrohe

Bajnokok zuhanya* - zuhanyok bajnoka!

* A vizes VB toronyugrói is Croma 100-as showerpipe-pal zuhanyoztak!

**Croma 100 1jet Showerpipe
egykaros csapteleppel**

Cikkszám: 27154000

Termékjellemzők

- beállítható forróvíz korlátozás
- Croma 160 fejuhany
- zuhanyfej mérete: 160 mm
- fejuhany dőlésszöge állítható
- vízsugár fajta: Rain
- Rain vízsugár átfolyási mennyisége (3 bar mellett): 16 l/perc
- zuhanykar hossza: 270 mm
- állítható magasságú kézizuhany tartó

Ajánlott akciós ár:

~~160 153 Ft~~

99.585 Ft

Az akció időtartama:
2017. augusztus 7. - 2017. augusztus 31.

Az akcióban szereplő árak, ajánlott bruttó fogyasztói árak. Az akciós árak a készleten nem lévő, de az akció idején leadott rendelésekre is érvényesek.

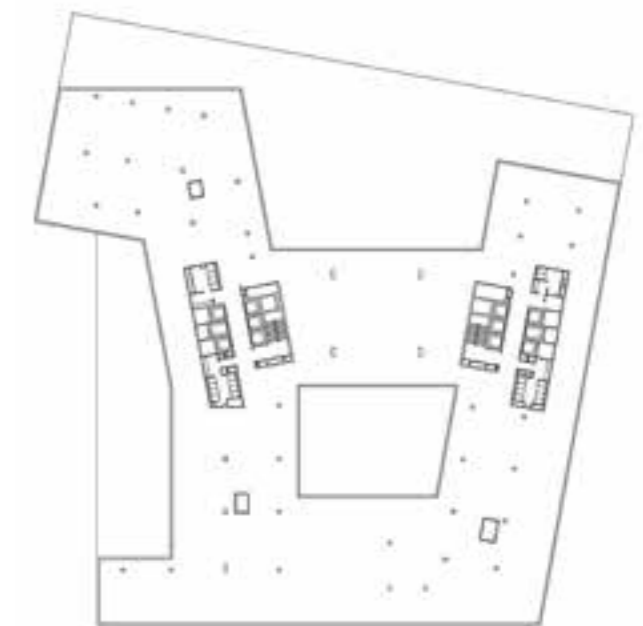
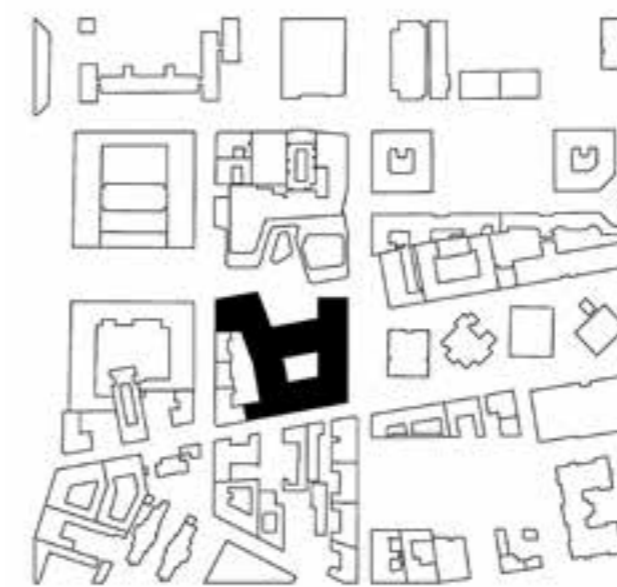
www.hansgrohe.hu info@hansgrohe.hu

HATÁROZOTT VÉGPONT

C5 irodaház a Corvin Negyedben

Nem kis feladat áll a 3H Építésziroda előtt, hiszen olyan irodaházat kell tervezniük a 21. századi Budapest egyik legnagyobb ingatlanfejlesztésének lezárásaként, ami egyszerre feltűnő, figyelemfelkeltő, mégis összeköti az újonnan épült lakó- és irodaházakat az itt álló vegyes korú épületekkel.

Szöveg: MÓRÉ LEVENTE | Építész: GUNTHER ZSOLT, CSILLAG KATALIN – 3H ÉPÍTÉSZIRODA

« Téglatestek mozgatóásával teremtettek erőteljes tömegjártékot a tervezők.

< A Szigony utca felőli hegyes szögű homlokzat hatásosan mozgatja meg a szigorú szerkesztést.

Egy teret befejezni mindig nagy kihívás. A Corvin Negyed tíz éve szaporodó épületei létrehozta egy új városnegyedet Budapest egyik nagyon jó pozícióban lévő, valaha a gazdag középosztály számára épített, bérházakkal telezsúfolt, de mára erősen elhanyagolt városrészében. A beruházás-sorozat lassan a végéhez közelít, a 3H csapatát pedig arra kérték fel, hogy a tér lezárását – amelyet a ZDA Zoboki Építésziroda által tervezett Nokia Skypark már megkezdett – fejezzék be egy olyan irodaházzal,

amelynek formája jól köthető a tér korábbi épületeihez, feloldja kissé a Nokia tömbjének mozgalmasságát, mégis olyan önálló karakterrel bír, ami könnyen azonosíthatóvá teszi.

Nagyon határozottan körvonalazható tömegjártékra épül az új ház, a monumentális hatást ugyanakkor a kimozgatott egységek és a homlokzat ritmikus architektúrája finomítja. A C4 irodaház megtette az első gesztust a sétány befejezésére azzal, hogy 90 fokkal elfordította a tengelyt, ezáltal egy

hosszanti tér alapjait tette le. Ezt az elfordított téri helyzetet egészíti ki a C5 irodaház, melynek tömegei lezárják a Corvin sétány széles axisát. Így a C4 és C5 irodaházak egymással szembenező épületei térfalat alkotva megadják majd a közrefogott terület keretrendszerét.

Az eddigi épületek párkánymagasságát és szabályosan osztott homlokzati kialakítását evidensen követi a ház, bár a nyílások mélyebben nyúlnak be az épület terébe a szokásosnál, ami a tömeg

> Az elforgatott tömegekkel változatos épületszerkezetet hoztak létre, ami lehetőséget teremtett zöldtetők és teraszok elhelyezésére is.

✓ A fesszes formát az eltérő méretű és mélységű nyílászárók oldják fel.

súlyosságát, kiemelt szerepét erősíti. Mint összekötő elem, a középső épületrész homlokzata az irodaház többi részével ellentétben síkszerűnek látszik, hegyes szögben záródó sarokelemével a legtöbb nézőpontból láthatatlanná teszi a mögötte megbújó épületrészt.

DESIGN RANDOM

A FA ALATT TALÁLKOZUNK

Diébédo Francis Kéré Berlinben él, Burkina Fasóból származó építész, aki leginkább egyszerű, tiszta építészetéről, a helyi közösség és az építészet kapcsolatának hangsúlyozásáról híres. A 2016-ban róla megjelent monográfia címe is (Radikálisan egyszerű) egyértelműen jelzi munkáinak irányát, ahogyan a vele készült interjúk többsége is minden esetben hangsúlyozza a helyi közösségek szerepét, az elérhető és lehetőség szerint újrahasznosított anyagok használatát, a környezet megismerését, vagy éppen az elkészülendő installáció, épület kulturális szerepét.

Az utóbbi közel 20 évben számos díjjal kitüntetett építész a Serpentine Pavilonban megvalósuló ideiglenes épülete is erről a „mikrokozmosz-jellegről” tanúskodik. Az alapötletet az afrikai országokban megfigyelhető, fa alatt összegyűlő emberek csoportja adta: a Pavilon struktúrája olyan, mintha egy fa alatt üldögélnénk, és a tér nyitottsága, átláthatósága is ezt a befogadó és invitáló jelleget erősíti. Indigokék, textil mintát idéző háromszögletes fa modulok alkotják a fából készült építmény oldalfalait. Egyfajta könnyedség és nyitottság jellemzi a projektet, az egész nyáron át tartó, minden szerda délután megrendezett beszélgetéssorozattal is ezt az attitűdöt kívánják tovább erősíteni a szervezők. Ezen alkalmakkal a helyi, a társadalmi felelősség iránt elkötelezett, London sokszínűségét jellemző csoportokat mutatnak be a Mazi Mas csapat közreműködésével. (A Mazi Mas egy menekült és bevándorló nőket foglalkoztató gasztronómiai projekt.)

Kéré következő nagyobb munkája a berlini Tempelhof reptér időszaki színháztere, a 900 m²-es Volksbühne Satellite Színház lesz. A 2015 óta 8000 menekült átmeneti szállásaként szolgáló egykori Tempelhof reptér különleges helyszíne lesz a projekt fő céljának: olyan helyet akarnak teremteni, ahol az emberek vallástól, származástól, függetlenül átélhetik majd az új színházi élményt, ahol a színpad és a nézőtér terei összerosódnak és együttműködésre, improvizációra sarkallnak. (Fotó: Iwan Baan)

DUNA ARÉNA MÁSKÉPP — FOTÓPÁLYÁZAT

A Duna Aréna művészi szemléletű bemutatására írt ki nyílt fotópályázatot a Magyar Művészeti Akadémia és Fürjes Balázs, az egyes kiemelt jelentőségű budapesti beruházásokért felelős kormánybiztos. 350 pályamű érkezett 86 pályázótól a zsűri elé, amelyek közül Palkó György lapunkban rendszeresen megjelenő fotográfus megosztott első helyezést nyert, emellett három második és három harmadik helyezést szavaztak meg. Az alkotó olyan módon igyekezett bemutatni a létesítményt, ami eltér az épület hétköznapi látványától, a fotón megjelenített karakterjegyek miatt mégis azonnal felismerhető. (Fotó: Palkó György)

EGÉSZSÉG ÉS GONDOSKODÁS

A rendszertelen folyadékpótlás minden korosztály számára problémát jelent, ide tartozik az időskori feledékenység következtében fokozottan csökkenő folyadékbevitel is. Mikus Eliza formatervező művész egy olyan IOT eszközt tervezett Loops néven, ami az empátiát és a szeretteinkről való gondoskodás vágyát használva indirekt módon építi be a megfelelő folyadékbevitel rutinját a mindennapokba. A MOME-ra készült mestermunka emlékeztetőrendszerét cselekvésünkkel tudjuk aktiválni, így – miközben idős szerettünkön segítünk – az ismétlés hatására saját magunk is felvesszük az új szokást. A Loops segíti a felhasználó felek közötti kapcsolatteremtést, célja a szokás olyan szintű rögzítése, hogy az önműködővé váljon és megmaradjon akkor is, ha az eszköz már nem áll rendelkezésre. (Konzulens: Pais Anna, Fotó: Dósa Nikolett, Gyártó: Varinex Informatikai Zrt.)

LEHET-E MÁS?

Hello Wood Építész Mustra 2017 – Tokaj

Belesimulni a környezetbe és funkcionálissá válni – ez a két mozzanat határozta meg a Hello Wood hazai egyetemeknek szóló táborában született installációkat. A hallgatók és tanáraik komplex, erősen érzelmi töltetű élményeket sűrítettek össze alkotásaikban, amelyek célja a hely szellemének felfedezése mellett a helyi lakosság érdekeinek megfelelő, hasznos művek létrehozása volt.

Szöveg: MÓRÉ LEVENTE | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

Csórompusza idén is helyszíne volt a Hello Wood már egy évtizede nagy sikerrel működő, Project Village nevű nemzetközi építészeti táborának (fotósorozatunk első fele ezt a tábort mutatja be), 2013 óta – a tábor nemzetköziségének előretörését kompenzáló – életre hívták ugyanakkor az Építész Mustrát, amely kifejezetten a magyar egyetem hallgatóit igyekszik összefogni. Idén az ország mind a kilenc, építészképzést folytató egyeteme, valamint a Magyar Képzőművészeti Egyetem is részt vett a Hello Wood Építész Mustra 2017 című oktatási projektjén. Az összesen 150 diákot és a magyar építészet legjavát képviselő, díjnyertes tervezőt tömörítő tábor a Tokaji borvidék megújulásának irányát igyekezett kijelölni. A közös gondolkodás eredménye 11 felépült alkotás lett a régió

7 településén – Abaújszántón, Golopon, Mádon, Mezőzomborban, Monokon, Tállyán és Tokajon.

Idén először az egyetemi tantervek része volt a Hello Wood programja, így az egy szemeszteres képzést–tervezést követően kellett egy hét alatt megvalósítani a projekteket. Ezzel lehetőség nyílt arra, hogy a korábbiaknál alaposabban előkészített, még inkább a helyszín adottságaihoz illesztett, funkcionálisan jól használható alkotások szülessenek.

A diákok és tanárok munkájának tetje is volt: egy fődíjat és két különdíjat osztottak ki a csapatok között. A résztvevők szavazatai alapján a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem a monoki Kálvária-domb alján álló fa köré épített szakrális tere, a *Merengő* nyerte el az 1 millió forint értékű

fődíjat. A Tokaj Borvidék Fejlesztési Tanács különdíját a Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési karának *Tállyoló* című projektje kapta. Alkotásuk Tállya indentitásképzésében kíván szerepet vállalni azáltal, hogy Európa mértani közepét jelenítik meg – egyúttal említést tesznek a többi európai településről is, amelyek mind ugyanezt gondolják elhelyezkedésükről. A Hello Wood különdíját a Széchenyi István Egyetem nyerte: a tállyai Maillonth-kastély parkja és az iskolaudvar elválasztására szolgáló rozszant és roszszemlékű drótkerítés helyettesítésével. *Kerekítés* nevű alkotásuk mobil és játszóeszközként is használható, ugyanakkor területfoglalás is, mert játékos vonalvezetésével a kastély parkjából csippenet némi teret a kis udvaron játszó iskolások számára.

Az Építész Mustra szervezői:

A Hello Wood társalapítói:
POZSÁR PÉTER,
HUSZÁR ANDRÁS,
RÁDAY DÁVID

Projekt vezető:
FARKAS ANITA,

Projekt menedzser asszisztens:
CSELOVSZKI ANDREA

Építészeti koordinátor:
MANGLIÁR LÁSZLÓ

Grafika:
SZÓKE GERGELY LUKÁCS

A Hello Wood csapata:

Projekt menedzsmen:
JANOTA ORSI,
LAKATOS NIKI,
KARIG FRUZSI

Tervezők
BÁNYAI CSABA,
VÉGH GYULA,
FEKETE NÓRA,
KISS DÁNIEL,
OLLÉ GELLÉRT

Műhelyvezető
HOLÁNSZKI RÉKA

A programban résztvevő egyetemek és csapatvezetők:

Budapesti Metropolitan Egyetem:
GALAMBOS DÁNIEL,
MOLNÁR BEÁTA,
PINTÉR MÁRTON

Budapesti Műszaki Egyetem
LASSU PÉTER,
PÁLÓCZI TIBOR

Debreceni Egyetem
ZOMBOR GÁBOR

Magyar Képzőművészeti Egyetem:
GÁLHIDY PÉTER,
SALLAI GÉZA

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
BENE TAMÁS,
VASS-EYSEN ÁRON

Pécsi Tudományegyetem
GETTO TAMÁS,
SZTRANYÁK GERGELY

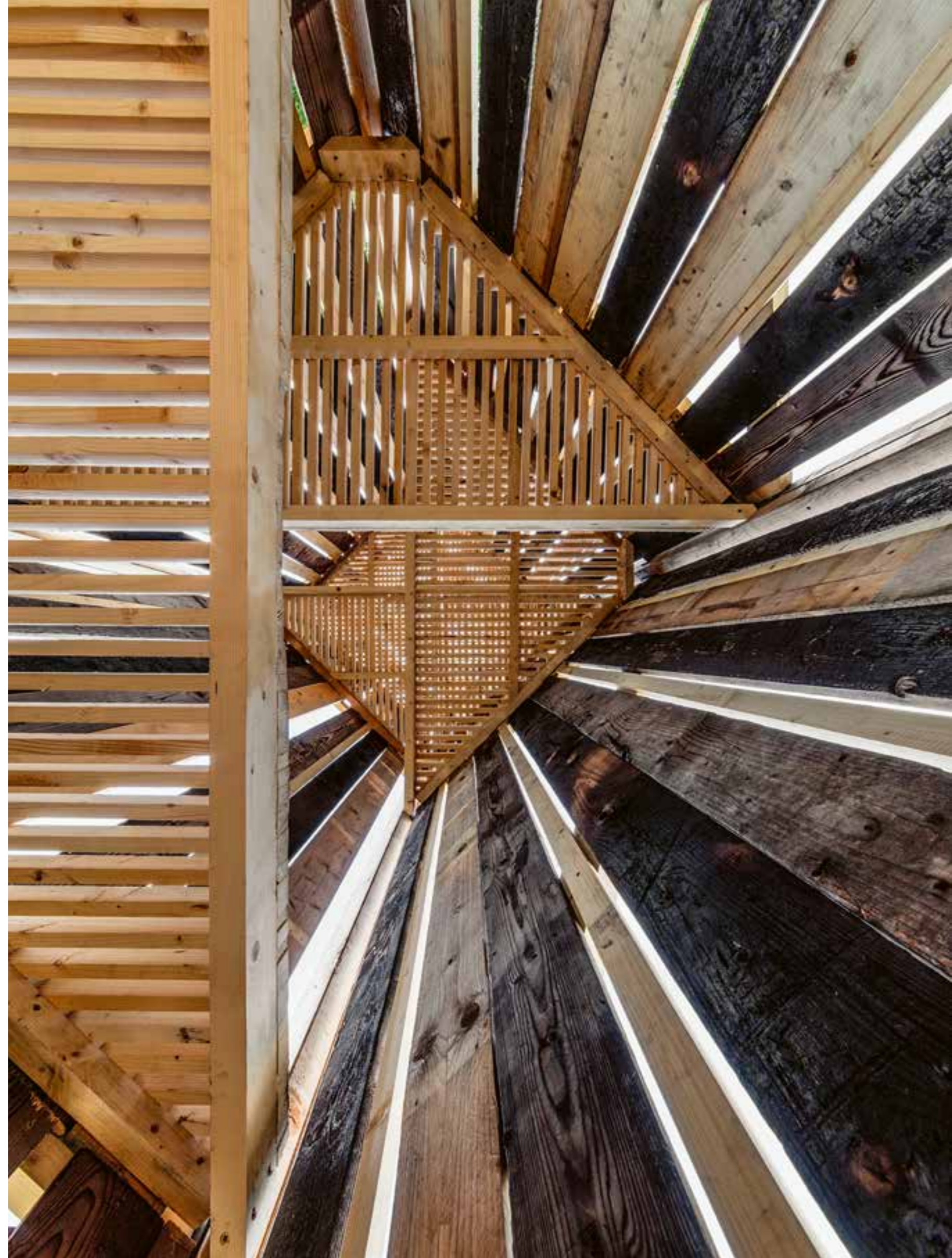
Soproni Egyetem
HERCZEG TAMÁS,
HADAS LÁSZLÓ

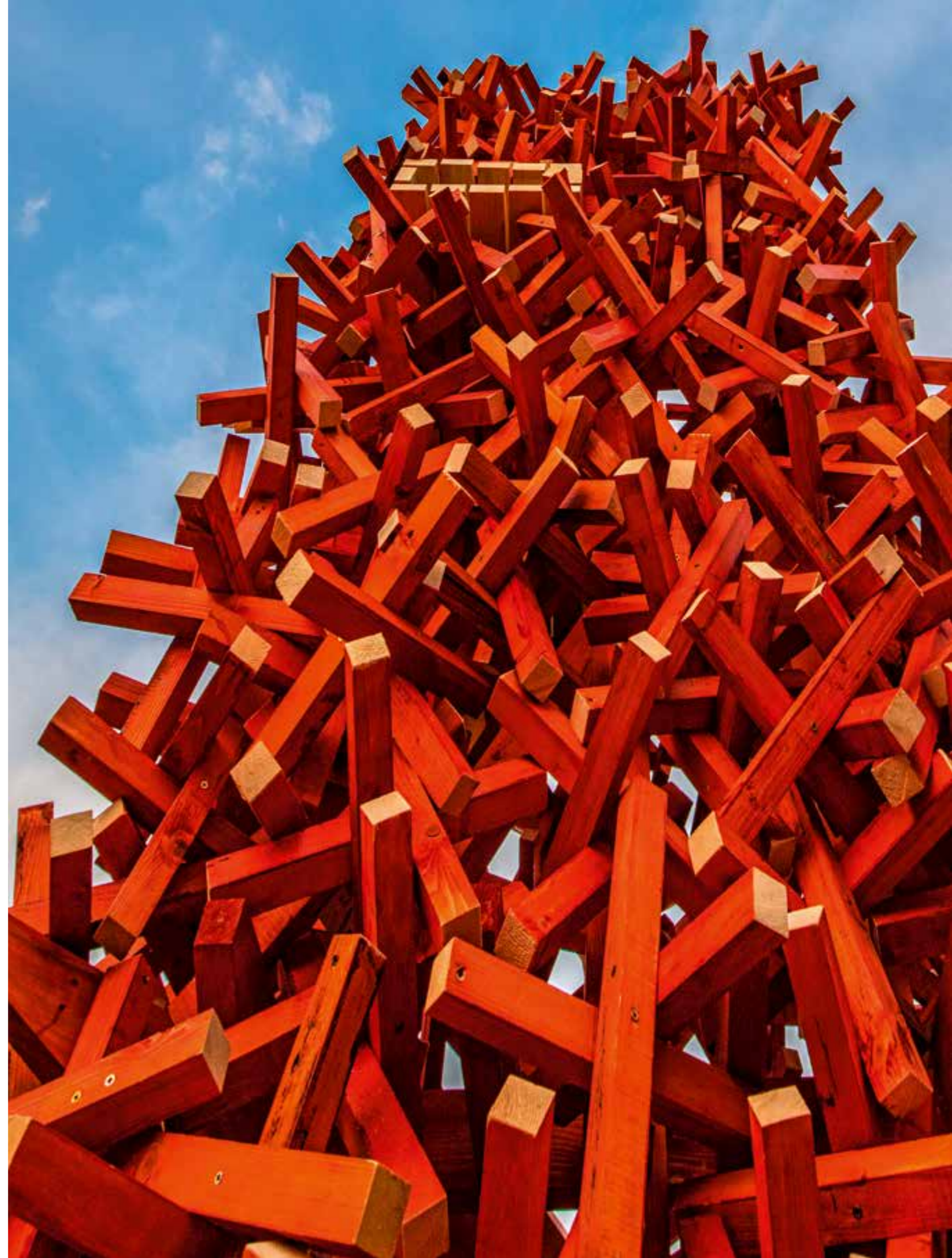
Széchenyi István Egyetem
ÉLŐ JÓZSEF,
CSEH ANDRÁS,
TÁTRAI ÁDÁM

Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar
BORBÁS PÉTER,
ROHOSKA CSABA

Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Kar
ZELENÁK FRUZSINA,
VALKAI CSABA

HELLO
WOOD

Fotó: LAKOS MÁTÉ

Fotó: LAKOS MÁTÉ

Fotó: LAKOS MÁTÉ

Fotó: LAKOS MÁTÉ

**ISMERD MEG
 A BONDEX VINTAGE TERMÉKEIT
 ŐSZI BÚTOR-WORKSHOPJAINKON!**

**HELYSZÍN:
 TECHNIKA #1
 BUDAPEST, 1096
 VENDEL UTCA 3.**

**A RÉSZLETEKÉRT ÉS IDŐPONTOKÉRT
 LÁTOGASS EL A PPGTRILAK.HU/KREATIVMUHELY
 WEBOLDALRA ÉS FIGYELD FACEBOOK OLDALUNKAT!**

A legjobb döntés, ha öko-építési rendszert, vagyis Leier Durisol terméket választunk. A rendszer az összes, fa és beton által kínált előnyöket egyesíti. Kiváló hő- és hangszigetelő tulajdonságokkal, és nagyon jó hőtároló képességgel rendelkezik. Minden időjárási körülmény között alkalmazható. Az elemek technológiai összetételük kiváló páraelvezetést biztosít.

A Leier Durisol termékek kiváló tulajdonságaival rendelkező elem lakáselválasztó falak kialakítására alkalmas, így tökéletes megoldást jelent a környezettudatos, csendes, komfortos otthon megteremtésére. Kiemelkedő, akár 63 dB léghanggátlási paraméter jellemzi.

...KÖRNYEZETBARÁT ÉPÍTŐANYAG AZ ÉLHETŐ JÖVŐÉRT

Otthonunk építőanyagának kiválasztása sokszor egy életre, vagy akár több generációra szóló döntés, amely által célunk a biztonságos és egészséges életér kialakítása.

ENERGIAHATÉKONYSÁG

- Kiváló hőtároló képesség
- Optimális páraháztartás
- Kiváló hő és hangszigetelés, valamint léghanggátlás
- Egészséges klíma és kellemes érzet a lakótérben
- Kiváló hőszigetelés + Optimális klímaháztartás = Energiamegtakarítás

EGYEDÜLLÁLLÓ TECHNOLÓGIA

- természetesen megújuló, újrahasznosított alapanyag

**SZÉLES KÖRŰ
 FELHASZNÁLÁSI MÓD**

- családi házak
- többszintes lakóépületek
- alacsony energiaigényű épületek
- közösségi épületek
- ipari létesítmények
- mezőgazdasági építmények
- liftaknák,
- pincefalak
- magas páratartalmú épületek

www.leier.hu

OCTOGON DECO

**Keresse
 negyedévente az
 újságárusoknál!**

Testet öltött inspiráció

A Brain Embassy belső terei

A varsói Brain Embassy példájával a Trzop Architektúra olyat alkotott, ami a közösségi munkahely fogalmát jól értelmezhetően és látványosan mutatja be a tervezés plasztikus nyelvén.

Szöveg: SZÖNYEG-SZEGVÁRI ESZTER

Fotó: FOTO&MOHITO

Építész: TRZOP ARCHITEKCI

Egy új coworking iroda megnyitása mindig nagy érdeklődésre tarthat számot. A közösségi munkahely kialakítása során a tervezőnek egy jellegzetes munkastílus szellemiségét kell megragadnia, ami merőben más hozzáállást igényel, mint egy adott céget képviselő belsőépítészeti profil megteremtése.

A varsói Brain Embassy teljeskörű belső kialakítása a progresszív munkahelyi megoldásairól ismert Kinnarps segítségével készült, melynek erőssége, hogy a cég teljes munkahelyi megoldásokat kínál a nyersanyagoktól a kész irodáig. Ez a fajta holisztikus megközelítés a tevékenység alapú munkavégzés ideális környezetének megteremtése mellett nagy gondot fordít a megfelelő bútorok kiválasztására csakúgy, mint a helyiségek akusztikájára, a világításra, az atmoszférateremtő színkezelésre vagy a fenntartható és ergonomikus megoldások hangsúlyos jelenlétére. A varsói iroda elosztása, a különböző típusú és eltérő igényeket követő munkafelületek létrehozása, valamint a bútorok, mint integrált munkaeszközök kiválasztása éppolyan széles skálán kínálnak felhasználási lehetőségeket, mint azok a szolgáltatások, amiket a coworking iroda nyújtani kíván.

A Brain Embassy felhőben – virtuális tárhelyben vagy szövegbuborékban – megjelenő

A közérzetjavító szabadidősarkok olyan átmenetet képeznek, melyek oldottabbá teszik a hagyományos irodai tereket.

világító logóját elhagyva a közösségi munkahelyekre jellemző hívogató, tágas térbe érkezünk. Az enteriőr összképe játékosnak és könnyednek hat, de érezhetően a funkciók megfelelő integrálásáé volt a főszerep.

Látványosan meghatározza a hely jellegét és alakítja a tér egészét a számtalan típusban, színben és formában megjelenő ülőbútor-felhozatal. Mind a formabontó, dekoratív térelemként is értelmezhető darabok, mind a klasszikus modellek magukon hordják a skandináv formatervezés jegyeit – ettől a grandiózus Dropp fotel is éppolyan könnyednek és mozgékonyak tűnik, mint a legkisebb ülőalkalmatosságnak számító Cap puffok. A játékos, mikádó pálcikák ihlette bárszéktől a nappaliba illő fülesfotelen és a hagyományosabb irodaszéken át egészen a babzsákfotelig terjedő kínálat úgy

Igazi lofthangulatot kölcsönöznek az épületbelsőnek az ipusztílus szerkezeti elemek, valamint a berendezésben is visszaköszönő fa- és fém falburkolatok váltakozása.

Geometrikus elemekből álló hangszigetelő és térhatároló paravánok választják el egymástól a kisebb-nagyobb tárgyaló- és rendezvénytérket.

A nyers téglaburkolat, a fa natúr színei és a világos falak visszafogott és barátságos hátteret nyújtanak az olyan design elemeknek, mint a motivációs neonfeliratok vagy az élénkpiros telefonfülkék, a fém lámpatestek és a színes kisbútorok.

Bár a munkaterék falfelületeit szabadon hagyták, a mellékhelyiségben a mosdók fölötti tükrös falszakaszt fotórealista portréval tették látványosabbá, a tükrök pedig egy óriási napszemüveg lencséi lettek.

simul bele a tér egészébe, hogy közben igazodik a közösségi iroda változatos tevékenységeket kiszolgáló munkafelületeihez.

Ritkán sikerül annyira autentikus munkateret létrehozni, ahol a konyha igazán konyha, a tárgyaló valóban tárgyaló, a boxszák pedig valóban feszültségoldó vagy a szabadidősarok játékos kelléke és nem csupán a tervezői szándék vagy koncepció részleteinek mesterséges díszlete.

Nem jellemző az irodára a felesleges díszítőelemek használata, a részletek sokkal inkább a térben történő közösségépítés tervezői gesztusai. Ezért a járólappból kinövő fa jelenléte a természetes formálás egyszerű rendjét csempészi a térbe és azt üzeni, hogy ezek között a falak között bármi megtörténhet.

Szívből jövő tárgyak

Interjú Marcel Wanders sztárdesignerrel

Szöveg: PLESKOVICS VIOLA

A nemzetközi designvilág egyik legismertebb alakja, Marcel Wanders, a saját neve alatt futó brand tulajdonosa, valamint a MOOOI márka egyik alapítója, még a 2008-as Design Hét Budapest egyik sztárelőadójaként került kapcsolatba a MOME-val, ahol évekkal később adta át saját díját a Design Intézet tehetséges fiataljainak.

Miként jött az ötlet, hogy díjat alapít a MOME diplomásainak?

Sokadik alkalommal járok már Budapesten és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemmel mindig is kiváló volt a kapcsolat. Évek óta lenyűgöznek a tradícióhoz hű, kortárs projektek. Annyira látványosak és fontosak! Ahogy telt az idő, úgy gondoltam egyszerű volna vissza is adni valamit az intézetnek, ekkor döntöttem úgy, hogy egy díjat alapítok az itt tanuló kezdő tervezőknek. A pályaműveket látva izgatott lettem: a munkák minősége felülmúlt minden elvárást. Pontosan ezért gondolom úgy, hogy többről van szó egy formális díjátadónál. Boldog voltam, hogy ennyi jó munkát látok tehetséges és kiváló képességekkel rendelkező fiataloktól.

Olyan ismert cégeknek tervez, mint az Alessi, a Cappellini, a Baccarat, vagy a Louis Vuitton. Hogyan tudná jellemezni ezeket az együttműködéseket?

A közös munkák eredményét úgy fogjuk fel, mint egy közös gyermeket: minden csemete más és más, mert a szülők is folyton változnak. A másik fél megválasztására nagyon nagy gondot fordítunk. Ha nem találunk megfelelő partnert, egyszerű eredményt sem várhatunk egymástól. Éppen ezért keressük a közös pontokat, és az olyan érdekes faktorokat, amiket kizárólag a másik tud hozzáadni a termékhez. Ha olyan társaságokkal dolgozunk együtt, mint például az Alessi, vagy a Baccarat, tudjuk, hogy a tárgyakat megfelelő módon

kommunikálják majd a közönség felé. A jó kommunikáció kritikus pont. Ha lenyűgöző darabot tervezünk, de azt rossz helyen mutatják be egy nem megfelelő cég által, akkor soha nem tud jól működni. Úgyhogy igen, ha szigorúnak is hangzik, vannak kritériumaink azt illetően, hogy kiknek tervezünk. Ez nem olyan dolog, amit csak a legsikeresebb időszakunkban művelünk, mindig óvatosak vagyunk; elvégre az ember nem osztja meg az ágát akárkivel.

Ismeri a magyar designereket?

A magyar tervezők még nem igazán találtak utat a nemzetközi szférába, de vannak kivételek, mint Gabriella Asztalos. Több munkáját láttam, mióta meghívtam tervezőnek a MOOOI-hoz, de

^ A Boutique sorozat legújabb tagja a Botero kanapé, ami szívmengető vörös színben és ölelést imitáló formával készül.

< A mooi kínálatát bővíti Kit Miles textiltervező részletgazdag, organikus mintázatú szőnyege.

„A KONKRÉT STÍLUSOKKAL VALÓ MUNKA NEM AZ ÉN MŰFAJOM. SOKKAL SZEBB FELADAT MEGKERESNI AZT, AMI AZ EMBEREK SZÍVÉBEN REJTŐZIK.”

legelőször a milánói design héten találkoztam vele. Ettől kezdve lenyűgözött a kreativitása, a gondolkodása, a stílusérzéke és az elképzeltetés a design iránt. Bámulatos dolgokat tervezett a saját márkájának, de kreatív igazgatóként is meghatározó a személyisége, több nemzetközileg is ismert brandnek dolgozik. Mindig is támogatni akartam a nőiességet a design terén, mert szükségünk van rá. Az ő munkáiban pedig észrevehető a kivételes minőség. Kölsönösen bizalmas kapcsolatot építettünk ki vele, amelyből rengeteg energiát és ötletet nyertem magam is. Sokszor megosztja velem a véleményét a magyar tervezőkről, akikről egyre többet tudtam meg ily módon.

> New Antique Table - az asztalt a New Antique vázák inspirálták, asztallapja pedig Carrarai márványból készült a Baccarat felkérésére.

<< A moooi standja a milánói design kiállításon, ami idén Andrew Meredith tervei szerint nem csak tárgyakat, de stílust is kommunikált.

^ Az amszterdami Andaz Hotel standard szobája, amelyből a szállodai lobbira nyílik kilátás.

Biztos vagyok benne, hogy a közeljövőben ők is nyomot fognak hagyni a nemzetközi szinten.

Miről szól a MOOOI brand?

Maga a név a mooi holland szóból ered, és azt jelenti: szép. Ezt nyomatékositva adtuk hozzá egy extra „o”-t. A márkát akkor hoztuk létre, amikor sokan nem akarták elkészíteni az ötleteimet. 2001-ben a társammal, Casper Vissers-szel arra gondoltunk, hogy nem csak a saját, de más tervezők munkáit is megvalósíthatnánk. Most már nagyon sok névvel dolgozunk együtt, és most olyan vezető designerekről beszélek, mint a Front csapata, Bertjam Pot, vagy Maarten Baas. Ők mind nálunk készítették el az első munkáikat – meg akarjuk találni a tehetségeket. A tervezőnek nincs pozíciója, míg nem talál helyet az emberek felé. Mi ebben akarunk segíteni.

Stílusában mai napig megfigyelhető egyfajta dekoratív historizálás. Hogyan tud ez működni egy olyan designkultúrában, ami általában az aktuális divattól, és olykor a szigorú funkcionálizmustól is függ?

Mindig is olyan dolgokat szerettem volna tervezni, amik közel állnak az emberek szívéhez, elméjéhez. Ez az attitűd, úgy gondolom, ma idegen a design számára. A mai tervezés kulcsszava a funkció, sőt szinte tilos a múltra hivatkozni. Viszont, ha a múlt irreleváns, az valójában mit jelent a mai tárgyak számára? Azt, hogy már másnap irrelevánsak lesznek azok is. Valóban ezt a filozófiát akarjuk követni? Szerintem ez nem helyes. Ez az, amiért kapcsolatokat akarok teremteni a múlttal. Nem csak a lányoknak tervezek, de az édesanyóknak és magamnak is. Nincs okunk elvágni a mátról a tegnaptól. A tiszta funkcionális ideája valójában fontos, de talán túlértékelt. Alapvetően,

ha designról beszélünk a funkcionalitás a legalapvetőbb sztenderd. Itt van például ez a kávéscésze. Az ember először meggyőződik róla, hogy kifolyik-e valahol belőle a kávé. Nem? Remek, mert ez a legalapvetőbb feladata. A funkcionalisták ilyenkor büszkék magukra. Ez nevetséges! Én olyanra akarom tervezni azt a csészt, hogy minden áron inni akarj belőle. A kávéivás így értékkel gazdagodhat – rávesz arra, hogy mindig ezt a csészt akard majd használni és megosztani a barátaiddal.

A múlt való reflektálást konkrét történelmi stílusok inspirálják?

Kapcsolódom a múlttal, de személyes és kreatív módon. Arra a romantikus atmoszférára gondolok, amit a múltból meríttek. Az Alessine tervezett Circus Collection között ott van például a diótörésre használt „Strongman”. Sokan kérdezték, hogy egy konkrét modellről mintáztam-e a figurát?

Valóban voltak könyveink ezekről a karakterekről és tanulmányoztuk is őket. Minden erőember más-hogy nézett ki, a végén mégis egy archetipus állt össze a fejünkben. A konkrét stílusokkal való munka nem az én műfajom. Sokkal szebb feladat megkeresni azt, ami az emberek szívében rejtőzik.

Az amszterdami Andaz Hotel fogadótere és lakosztálya, ami Andaz King névre hallgat.

„NEM CSAK A LÁNYOMNAK TERVEZEK, DE AZ ÉDESANYÁMNAK ÉS MAGAMNAK IS.”

< Az Alessi felkérésére készült Circus kollekció erőembere, diótörő funkciójával.

Cement + 3D

Az iamart bemutatóterme és üzeme Csepelen

Manufaktúra, bemutatóterem, workshop-helyszín egy helyen, egy valamikori repülőgépmotorokat gyártó üzemben. A mozaiklapokat és terrazzókat tervező és készítő iamart magyar cementlapmanufaktúra nyár elején megnyitott alkotóműhelyében, a legendás Csepel Művek területén jártunk.

Szöveg: MOLNÁR SZILVIA | Fotó: TORMA BEATRIX, BOLDOG ATTILA

Még manapság is belefuthatunk olyan baráti, családi ebéd-vacsorákba, ahol az asztal közepén, lábos alátétnek egy csinos, régi cementlapot használnak. A kelet-közép-európaiak ösztönös-örökölt reciklálása helyett ezekben az esetekben szinte mindig értékörző nosztalgia húzódik meg a tett háttérében: a nagymama, nagypapa házának egy darabja, a régi otthon mementója, az életünk tárgyi emléke ez, amit magunkkal viszünk, bármerre költözünk is. Aztán burkolatcsere idején, felújításkor hosszú évtizedekig lényegében csak bontott materiából pótolhatta cementlap-burkolatát az, aki ragaszkodott ehhez a pompás anyaghoz, merthogy gyártó nem akadt.

Iparművészek, kisebb, önerejükkel építkező manufaktúrák elevenítették fel Magyarországon a cementlapok hagyományát a kétezres évek elején, főként a country és a shabby chic lakberendezési irányzatok, illetve az upcycling felerősödésével. A pionírok között üdvözölhetjük az iamartot, ami soha nem ragadt meg a szimpla nosztalgia-keltésnél, a régi minták újragyártásánál.

Alapítása után tíz évvel, 2015-ben változtak a tulajdonosok, és ez a mozzanat egy sor fejlesztést hozott magával úgy a vállalatirányítás (paperless, internetalapú szisztéma, jórészt helyi munkatársak és együttműködő szolgáltatók stb.), mint a termékekhez kapcsolódó innovációk esetében.

A június elején megnyitott alkotóműhely

helyszíne az egykor város-a-városban Csepel Művek, a hangulatot tekintve is elképesztően jó választás: az akár 100-150 éves élettartamú cementlap és az erőteljes ipari környezet abszolút egymásnak teremtett párosítás. Ráadásul erre a területre egyre több, az iamarthoz hasonló startup helyezi át működését, izgalmas lokális klasztert alkotva a „munkás-szigeten”. Tágas csarnokban, osztott ablakos doboztérben működik a bemutatóterem, itt lehet megnézni és megérinteni az egyes cementlapokat, megrendelni az egyszínű vagy mintás (klasszikus vagy modern) gyönyörűségek közül a legmegfelelőbbet. Ember legyen a talpán, aki gyorsan tud választani a bő kínálatból. (Én már a minta nélküli, különféle

A MEGÚJULT IAMART 3D TECHNOLÓGIÁVAL KÉSZÍTI ÚJ ANYAGÖSSZETÉTELŰ, KÉZZEL KÉSZÜLT, KLASSZIKUS ÉS MODERN MINTÁZATÚ, IDŐTÁLLÓ CEMENTLAPJAIT.

színekből kirakott csempeburkolat lát-tán gyökeret vertem – gondoltam, beköl-töznék.) De a kétévnyi fejlesztést követő-en bevezetett egyedi présgép mellett 3D nyomtatást is használnak, aminek köszön-hetően akár kisszerűában, egyedi motívu-mokkal is kérhetjük a lapokat – alkotók, ter-vezők lehetünk magunk is. Ez is az iamart

= i am art, ha meg a latin felől közelí-tünk, akkor az iam = most/azonnal szó ugyancsak szellemes utalás a 3D kínál-ta azonnali élményre, lehetőségre. És ha a tervezés nem lenne elég, akkor arra is módunk van – már a dobozteren kívü-li területen – hogy bepillantást nyer-jünk a cementlap-készítés folyamatába.

NEM EGYETLEN PROGRESSZÍV ÚT LÉTEZIK

Portréfotó: PAJOR KRISTÓF

A szentendrei székhelyű KAZA Concrete meghívására néhány napot Budapesten töltött a világ kortárs építészetének egyik nagygúyja. A török születésű Aybars Asci tizennégy éven keresztül volt a New York-i Skidmore, Owings & Merrill LLP (SOM) vezető munkatársa, kurzusokat tart a City College of New Yorkon, a Cornell Universityn, a Pratt Institute-on, illetve a Northeastern Universityn. Az elmúlt években saját stúdióját – az Efficiency Lab for Architecture-t (ELA) – vezeti. Legismertebb munkája a kuvaiti Al-Hamra torony, aminek egyik vezető tervezője volt a SOM munkatársaként. Legutóbbi jelentősebb pályázati sikerét az ELA vezetőjeként érte el a Lima Art Museum New Contemporary Art Wing tervével. Liquid Forms fantáziánévű burkolatával Aybars Asci és munkatársai megnyerték a Walker Zanger KAZA Design Competition tervezői pályázatát, így a hazánkba utazó építész a FUGA-ban tartott előadása előtt adott interjút lapunknak.

Szöveg: MARTINKÓ JÓZSEF

Fotó: KAZA

A BETON – EMIATT IS HÍVJUK LIQUID FORMS-NAK – SZEMÉLYES SZERETETEM TÁRGYA. AZ ÁTVÁLTOZÁSÁT AKARTUK ÜNNEPELNI, A BETON FOLYÉKONY EREDETÉT.

Octogon: Az előadásának, amit hamarosan a FUGA közönsége is hallhat, játékosan a Concrete Stories (az angol concrete szó magyarul konkrétúra és betonra is fordítható) címet adta. De mi az ön személyes története? Párhuzamosan sok nemzetközi projekten dolgozik, hogy van ideje pályázatokra és hogyan választja ki, hogy melyiken érdemes elindulni? Mi inspirálta a KAZA Concrete pályázata kapcsán?

Aybars Ascí: Személyes szakmai történetem kezdete a gyerekkoromhoz kötődik. Édesapám kivitelezőként házakat épített, így túlzás nélkül állíthatom, hogy gyerekként a betonnal, ezzel a lenyűgöző anyaggal együtt nőttem fel. Építésként már a kezdetek kezdetén szerettem betonnal dolgozni, szerettem átélni az anyag poézisét. Az érdekelt, hogyan manifesztálódik az egyes projekteken. Építésként rengeteg lehetőséget kínál a beton, hiszen folyékony állapotában lehet önteni, aztán halmazállapotot vált, megszilárdul és felveszi a végső formáját. Emiatt, mint design alapanyag nagyon költőinek találok. Nem feltétlenül kell nagy projekt ahhoz, hogy tervezőként kihívást jelentsen a betonnal történő munka. Amikor erre a pályázatra készültünk, természetesen utána néztünk a KAZA cégnek, ami meglátásunk szerint egy csodálatos, designra fókuszáló vállalkozás. Ezért és a beton szeretete miatt döntöttünk úgy, hogy elindulunk a pályázaton.

Rengeteg pályázattal találkozhattak már. Milyen alapon válogatnak? Mi a wow-effekt egy pályázatban, ami miatt fontosnak tartja, hogy elinduljon rajta?

Hadd emeljek ki egy dolgot a pályázatok fontosságáról. Történetileg is nagy jelentőséggel bírnak a pályázatok az építész szakmában. Amikor létrehoztam a saját stúdiómat eldöntöttem, hogy évente három pályázaton fogunk indulni, így lesz lehetőségünk kifejezni a számunkra fontos ötleteket és mindig olyan pályázatokat keresünk, amelyek kihívást jelentenek számunkra. Természetesen ezekben az esetekben is fontos, hogy kik a bírálók, és a kiírásnak meg kell felelnie az időbeosztásunknak is. Ebben a konkrét esetben imádtuk az anyagot, a kiíró cég is nagyszerű, és építésként kihívást jelentett ipari formatervező szerepben dolgozni. Nagyon élveztem a léptékváltást. Néha az építészeti projektjeim befejezéséhez akár egy évtizedre is szükség van, ezzel szemben ennek a burkolatnak a tervezése már néhány héttel a folyamat kezdete után kézzelfogható eredményt hozott. A kihívásokat keressük tehát, de sokszor csak megérzés alapján választunk, és olyan pályázatokon indulunk, amiket vonzóknak tartunk.

Önszerint van kapcsolata burkolatok, pontosabban az egyes burkolati elemek legfontosabb tulajdonsága, az ismétlődés és a magasházak tervezése között?

Valamilyen módon igen. Engem elkápráztat az ismétlődés. Építésként inspirál Steve Reich, vagy Philip Glass repetitív zenéje. Lenyűgöznek a zenei ismétlődés kombinációi, mintázatai. A magasházak tervei és az építészeti egésze esetében az ismétlődés kulcsfontosságú. Egy magasház alapsémája alapvetően az alaprajz ismétlődésében jön létre. Egy ötvenemeletes ház esetében ötvenszeres az ismétlődés. Ezek a szintek aztán mutálódhatnak, de van olyan típusú ház is, ahol végig ugyanaz a séma marad. Ez a fajta repetíció alapvető szerkesztési elv a magasházak esetében. A burkolati elemek, csempék elemeinek sorozata ugyanakkor a magasházak alapsémájához képest mégis más végeredményhez vezet. Azt mondhatnám, hogy az ismétlődés máshogyan működik és a kettő viselkedését egészben kell látnunk, hiszen végeredményben mégsem ugyanaz a végpont egy ötvenemeletes ház esetében, mint ötven darab egyemeletes ház egymásra rakásakor. Számos szerkezeti, statikai, technikai eltérés van a kettő között.

Rudy Ricciotti beszélt arról egy előadásában, hogy a beton a legdemokratikusabb alapanyag az építészeti történetében. Mivel mesterséges, szinte bárhol előállítható, míg egy kőház esetében jó minőségben bányászható kőre van szükség, az acél, üveg előállításához pedig rengeteg energia, magas technológia kell. Afrikában

vagy a harmadik világ sok pontján a beton az egyetlen szóba jöhető alapanyag.

A beton azon tulajdonsága, hogy helyben el lehet készíteni helyi hozzávalókból, valóban sok lehetőséget nyit meg. Mi is kísérleteztünk sokat a komponensekkel, szóval egyetértek ezzel a megállapítással.

Mesélne röviden a KAZA-nak tervezett csempeje, a Liquid Forms kialakításáról?

Az anyag szeretetén kívül az ismétlődéssel való tudatos bánásmód volt a legfontosabb tervezési elvünk. Az volt az állításunk, hogy a burkolat egyes elemeinek 1:5 arányúnak, tehát karcsúnak kell lennie, aminek különféle irányai vannak. Így lehet a legnagyobb különbséget elérni a lerakás során, így alakul ki egyfajta dinamika. A méretarány tehát kulcsfontosságú. Ezután a textúrát vizsgáltuk meg. A felszín kialakításában fontos volt, hogy aszimmetrikus egységek legyenek, amelyek révén még több forma hozható létre a különböző elrendezések alkalmával. Az volt a célom, hogy egy olyan ismétlődő mezőt alkossak, amelynek generálásakor egyetlen burkolati elem a lehető legnagyobb mennyiségű mintavariációt eredményezheti. Ennyit az ismétléstől. A beton – emiatt is hívjuk Liquid Forms-nak – személyes szeretetem tárgya. Az átváltozását akartuk ünnepelni, a beton folyékony eredetét. Így formáltuk az illeszkedő széleket is, amik a folyékony anyag hullámzására utalnak,

és olyanok, mint a barokk szobrokon a hullámzó textúrák szélei. A görbület és az illeszkedő szélek szerintem nagyon fontos esztétikai kontrasztot hoznak létre. Ez teszi a Liquid Forms-t annyira érdekessé a fény-árnyék váltakozást tekintve is.

**Engedje meg, hogy a következő kérdéskörben egy számomra fontos témát érintsünk és vizs-
szatérjünk kicsit a magasházakhoz. A fenséges Al-Hambra tornyot Kuwait ikonjaként emlegetik. A mostani magasházak ön szerint ugyan-
azzal a funkcióval bírnak, mint amiket például New Yorkban építettek közel száz évvel ezelőtt? A magasházak vajon kihagyhatatlan lépcső-
fokai egy nyugati metropolisz fejlődésének és modernizációjának?**

Érdekes a kérdés időzítése, főképp azt figyelembe véve, hogy látjuk, mi történik épp most Londonban. A magasházak története Chicagóból és New Yorkból indult a századforduló környékén, a tűzbiztonsági intézkedések és liftek fejlődését kihasználva. Leginkább sűrűséget, denzitást hoztak így létre ezekben a városi terekben. Ez a fajta sűrűség tette lehetővé a metropolisz működését, de van néhány magasház, amelynek más funkciója is van. Például az Empire State Building, ami a nagy gazdasági világválság idején büszkén állt a maga nyolcvan emeletével, és a megújulás lehetőségét hirdette, már pusztán a létevel is. Ez a fajta optimizmus nem hiszem,

hogy figyelmen kívül hagyható. Ennek az a veszélye ugyanakkor az, hogy amennyiben az épületekről, mint tárgyakról szoborszerűségükben kezdünk el gondolkodni, nagyon felszínes területre lépünk.

Tehát a mai korra visszatérve: szükség van rájuk? Igen, amikor szükség van városűrűsége akkor jó épülettípusok ennek elősegítésére, ugyanakkor nem önálló szobrok egy város szövetében, nem meríthetik ki egy-egy város erőforrásait.

Sokkal holisztikusabban kell nézni ezt a kérdést várostervezési szempontból. Azt hiszem az Al-Hambra mindkettőt teljesítette: Kuwait történelmének egy érdekes pillanatában büszkeséget, optimizmust jelentett a kuwaitiaknak és egyben részévé vált egy mindent átfogó várostervezési stratégiának is. Persze nem pusztán ez a két aspektus létezik, és nem csak az a város lehet progresszív, amelyik százemeletes házakat épít. Ez egy nagyon felszínes megközelítés lenne. Minden városnak megvan a maga egyéni kulturális háttere. Lehet magasházakban is gondolkodni, de ezek nem pusztán a mérnöki, építési eszköztár eredményei.

Al-Hambra tornyait magyar szemszögből is érdemes szóba hozni. A sivatag klímája és a táj képe is kérdéseket vethet fel egy magasház megépítése során. Budapestnek is nagyon sajátos sziluettje van a budai hegyekkel és a síksággal Pesten. Mi a tapasztalatod más hasonló

SZERINTEM EGY VÁROS, AMELYIK NOSZTALGIÁVAL TEKINT A MÚLTJÁRA, A LEHETŐ LEGGROSSZABBAT TESZI A TÖRTÉNELMÉVEL. UTÁLOM A NOSZTALGIÁT.

helyzetben lévő városokkal? Lehetséges Budapesten úgy magasházat építeni, hogy az kulturálisan beágyazott legyen?

Nehéz kérdés. Először is azt mondanám, hogy Budapest gyönyörű város, különleges topográfiaiával megáldva. Ténylegesen egyedi. Az persze nem lenne jó hozzáállás, ha kvázi véletlenszerűen tornyokat szúrnánk le akár Pesten akár Budán. Teljesen más kérdés, hogy egyáltalán szükség van-e tornyokra. Szerintem a jó megoldás a holisztikus megközelítés, hol van szükség Budapesten a legnagyobb sűrűsége? Például Párizsban sem a régi városközpontban építették meg a magasházakat, hanem egy teljesen új területet jelöltek ki. Az egész városra kiterjedő, átfogó tervezés kell, hogy megelőzön egy ilyen döntést. Ezen a szinten tehát nem dobnam ki az ötletet. Azt nem tudom megmondani, hogy szüksége van-e a városnak magasházakra, csak azt, hogy biztosan szüksége van a kérdés

megvitatására, és a városszillett kérdését is meg kell vizsgálni. Aki pedig magasházat tervez, annak mérlegelnie kell, nehogy valami olyat vegyen el Budapestről, ami ténylegesen egyedivé teszi.

Egy új épület ugyanakkor új korszakot, új energiát, jövőbe vetett hitet, optimizmust is reprezentálhat.

Egyetértek. Szerintem egy város, amelyik nosztalgiával tekint a múltjára, a lehető legrosszabbat teszi a történelmével. Utálok a nosztalgiát. Amint elkezdünk a nosztalgia szemszögéből nézni a történelemre, elég rossz helyen találjuk magunkat. Azt a gondolatot érdemes egy városnak magáévá tennie, hogy a magasház, a megújulás, a modernizáció témája mindenképpen megéri a vizsgáldást, a vitát. Szót kell ejteni a helyszínről, a léptékről, a méretről, az utóhatásról stb. Nem feltétlenül egyetlen progresszív út létezik. A magasházak

a legalkalmasabb eszközök arra, hogy fenntartható módon hozzanak létre urbanisztikai sűrűséget. Ha például megnézzük Los Angeles, ott kétemeletes házak sorakoznak, amíg a szem ellát – ez hatalmas környezetszennyezéssel jár. Nem lehet például jó tömegközlekedési háló létrehozni, a város túl nagy felületen bolygatja meg a földfelszínt. New York egy betondzsungel, de így rendelkezik azzal a sűrűséggel, ami fenntarthatóvá teszi a várost személyekre lebontva. Az ilyen mértékű sűrűség hoz létre például kulturális kapcsolatokat. A kezdetek kezdetén ez a motiváció hívta életre a városokat. Én, mint tervező ezeket a problémákat mélyen szeretném megérteni, és nem a magasépületek tárgyias jellegénél szeretném megragadni. Ezeket nem, mint ikon, szimbólum képelem el – nem a monumentalitás vagy a kapitalizmus szimbólumaiként. A lényeg a jó, holisztikus várostervezésben van, nem az épülettárgyakban.

A ZÖLDÉPÍTÉS RŐL

Helyzet, trendek, kilátások itthon

Sokak számára nem egyértelmű, pedig igazán lényeges, hogy a környezettudatos építészet lényege nem a költségcsökkentés, sokkal inkább az, hogy az épített környezet minél kisebb ökológiai terhet jelentsen.

Szöveg: BUDAI HENRIETTA

Sok cikkben, előadásban, fórumon előke-
rül a tény, hogy ma életünk 90%-át belső
terekben töltjük. A házainkat magunknak
építjük, mi használjuk, így a világ CO₂ kibo-
csátásának 30%-áért vagyunk felelősek az
épületeink által. Emellett az épületeink jelen-
tősen emésztik a természeti erőforrásokat
és szennyezik a környezetünket is. A World
Green Building Council 2015-ös felmérése
azt mutatja, hogy a villamos energia 70%-
át, a víz 12%-át épületeinkben használjuk
fel, illetve a hulladék 65%-is itt termeljük.
Fontos megjegyezni, hogy a fogyasztások és
a kibocsátások nagy része pazarlásból adó-
dik. Jól megtervezett és működtetett épüle-
tekkel az energiafelhasználás akár 50%-kal,
a vízfogyasztás 40%-kal, a hulladék-kibocsa-
tás 70%-kal, a CO₂-kibocsátás pedig akár
39%-kal is csökkenthető lenne.

A Magyar Környezettudatos Építés Egyesü-
lete (HuGBC) 2009 óta fogja össze az ingat-
lanszektort, az építőipar és az építésgazda-
ság szereplőit, hogy közreműködésükkel részt
vegyen a környezettudatos és fenntartha-
tó építést előmozdító építészeti szabályozás
szakmai kidolgozásában, valamint a környe-
zettudatosság kellő súlyú érvényesítésében.
A nemzetközi World Green Building Council
elismert magyar tagszervezeteként, úgy gon-
dolja, hogy mindenekelőtt az innovatív épí-
tői, befektetői gondolkodásmód széleskörű
elterjesztése szükséges a gondolkodásmód és
a szokások megváltoztatásához. A szemlélet-
váltás akár öt-tíz éves folyamat is lehet, ami
hosszú távú kommunikációs stratégiát igény-
el, viszont eredményeiből minden szereplő

pozitívan részesül majd. Az eddigiektől elté-
rő, új módszerekkel kell közelítenünk az új és
a meglévő épületállomány zöldítéséhez és
tág, komplex tudással kell új irányokat érvé-
nyesíteni a fejlesztéseknél.

A szemléletváltás a budapesti irodapiacon
már elindult, hiszen ma már nem képzelhető
el A-kategóriás irodaház fejlesztése és épí-
tése úgy, hogy valamely zöld minősítési ren-
dszer (itthon BREEAM, LEED, DGNB) szerint ne
lenne tanúsítva. A minősítő rendszerek célja,
hogy a tervezők, az építetők és az üzemelte-
tők számára átlátható, a fenntarthaAtó épí-
tés fő kritériumait felsorakoztató rendszert,
összehasonlítási alapot hozzanak létre, és az
ingatlanfejlesztésekben és az üzemeltetés-
ben a fenntarthatóság iránti elkötelezettsé-
get ösztönözzék. Olyan holisztikus megközelítést
alkalmaznak, amely ugyanúgy figyelembe
veszi az ökológikus telekhasználatot, mint
a lokációt, a közösségi közlekedés közelsé-
gét, a tervezési folyamatot, a gazdaságossá-
got vagy a belső környezet minőségét. Össze-
foglalva tehát a zöldépítés építészeti is jól
átgondolt, technológiailag innovatív, üzleti-
leg pedig sikeres projekteket jelent. A World
Green Building Council felméréséből szár-
mazik a zöldépítés többletköltségeiről gon-
dolt és megvalósult költség összehasonlító-
sa, melyek között igen nagy különbség van.
Míg a tervezési szakaszban azt gondolják az
építési szereplők, hogy akár 29% is lehet az
extra ráfordítás, addig a projekt befejezé-
sekor ez nem megy 12-13% fölé. Az ingatlan
értékének növekedése ezzel szemben akár
25-30% is lehet.

Ahhoz, hogy a fenti magas többletköltség
percepciót megváltoztassuk, az ingatlanszak-
ma szinte összes szereplőjét – beruházókat,
fejlesztőket, üzemeltetőket és építőanyag-
gyártókat meg kell szólítani akkor is, ha ere-
detileg a zöldépítést óhaja építész szakmai
műhelyekből indult el. Az épített környezet
fenntarthatóságával kapcsolatos válaszokat
a szakmaiság mélyülésével, a szakmai hite-
lességgel, az egyes szakmák tudatformálá-
sával lehet megtalálni.

Fontos láttatni, hogy a környezettuda-
tos építészet értéknövelő hatású és növeli
a bérelti kiadhatóságot is. A zöld minősíté-
sek meglepte néhány évvel ezelőtt még mar-
keting üzenetként volt szempont, ma viszont
már bérlői elvárás, amelyet nem csak a pia-
ci érdek, hanem egyre inkább a vállalati bel-
ső felelősségvállalás mozgat. Ezt bizonyít-
ja a Dodge Data & Analytics tavaly készült
felmérésének eredménye is, amely szerint
2008-ban a zöldépítés legfőbb szempont-
jai között első helyen szerepelt, hogy a vál-
latok szerint morálisan „helyes” így építkez-
ni, ők járulnak hozzá a piac átalakításához.
2015-ben elsőként az ügyféligenyek, máso-
dik helyen a környezeti szabályozások, a har-
madik pozícióban pedig a teljes piac elvárá-
sa szerepelt válaszul ugyanerre a kérdésre.
Idei áprilisi adatok szerint Magyarorszá-
gon jelenleg 113 minősített épület található.
A környező országokkal összehasonlítva a 3.
helyen állunk Csehország (169) és Románia
(134) után.

A legújabb trend a zöld minősítések mel-
lett a WELL minősítési rendszer megjelenése.

Ez az épülettanúsítás egyre inkább elterje-
dőben van a tengerentúlon, de Európában
is találunk már példákat, valamint a vezető
ingatlanfejlesztők Magyarországon is igye-
keznek alkalmazni.

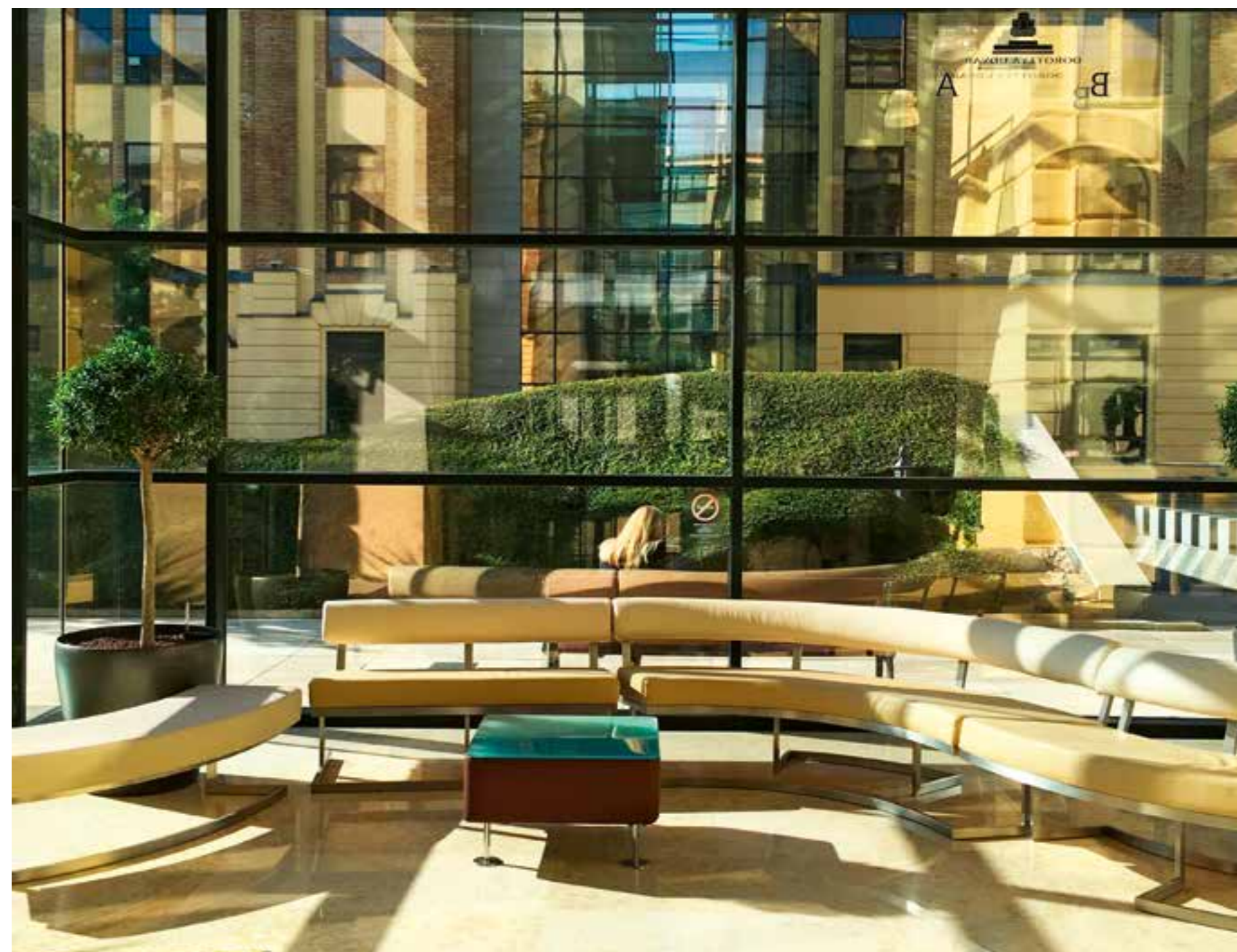
A WELL rendszer az emberi egészséget és
ennek a termelékenységre gyakorolt hatá-
sát helyezi fókuszba és azt vizsgálja, hogy
az épületek mit tudnak tenni ezek javításá-
ért. Kulcsszavai a javítás és a fejlesztés, mert
nem egy rigid rendszerről van szó, mint a zöld
minősítések esetében, hanem a pozitív vál-
tozások méréséről egy meghatározott kon-
cepció keretében. Hét indikátor (levegő, víz,
táplálkozás, fény, wellness, komfort és elme)
mentén lefektetett mutatókat vizsgál a ren-
dszer, a levegő esetében pl. 29 faktort. A tanú-
sítás megszerzése a munkahelyek tekinté-
ben folyamatosan javuló környezetet jelent az

alkalmazottak és az ügyfelek számára, meg-
térülést a hatékonyságban, vezető imázst az
adott iparágban és a vállalati kommunikáci-
óban, javuló munkavállalói elégedettséget és
megtartó erőt ígér értékéknél.

Barta Zsombor fenntarthatósági szakem-
ber, a HuGBC áprilisban megválasztott új
elnöke szerint az elkövetkezendő évek felada-
ta az új csoportok felé való nyitás (pl. vidé-
ki szakemberek, egyetemisták, lakosság). A
gyorsan változó piaci környezettel minden-
képpen lépést kell tartania a környezettuda-
tos építésnek is, elemezni kell az új trendeket,
és megérteni, hogy a piaci szereplők milyen
kihívásokkal néznek szembe. Az egyesület
elsődleges célja ezért is az épített környe-
zet környezettudatos tervezési, kivitelezési
és üzemeltetési elveinek népszerűsítése. Ezek
széleskörű elterjedését Barta Zsombor akkor

látja a leghamarabb elérhetőnek, ha foga-
natosítani lehet azokat a pénzügyi és piaci
előnyöket is az egyes szereplőkénél, amelyek
a környezettudatosan tervezett és üzemel-
tetett épületek természetes velejárói.

www.hugbc.hu

DESIGN HÉT BUDAPEST

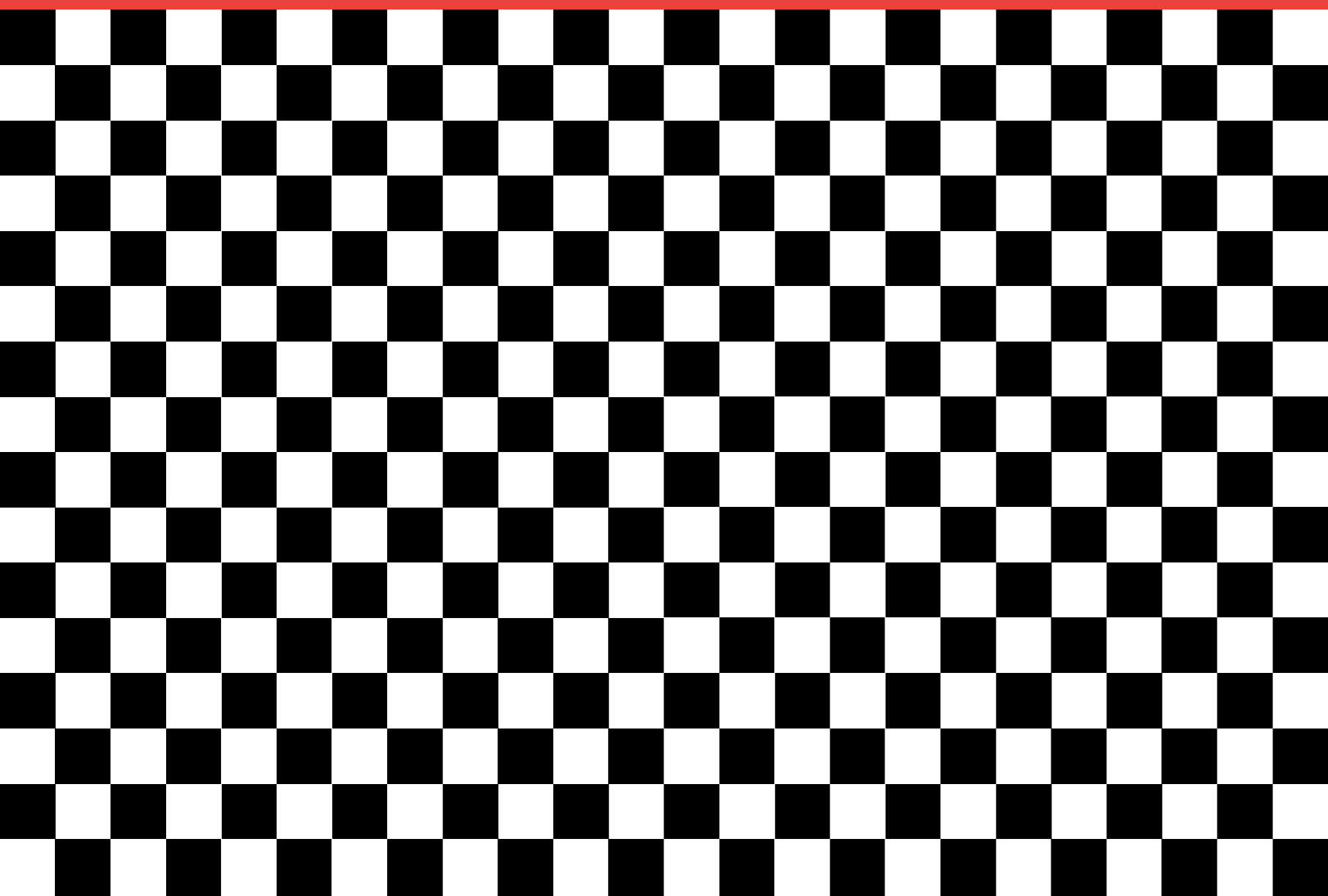
DESIGN

HÉT

BUDAPEST
DESIGN
WEEK

2017. OKTÓBER 6-15.

www.designhet.hu

vitra.

Workbays Developed by Vitra in Switzerland,
Design: Ronan & Erwan Bouroullec, 2012

www.vitra.com/workbays

Authorised Vitra dealer in Hungary:

Do Work Kft. · 1025 Budapest · Szépvölgyi út 146.
T. +36 1 489 3860 · dowork@dowork.hu · www.dowork.hu

Alomból eszményi valóság: Tervezzük és építjük meg együtt a jövőt!

Inspiráló együttműködés!

Tervezői oldal: cad.jankoablak.hu

Lépjen be a kompromisszumok nélküli világba, ahol nincsenek sík lépések közti különbségek, csak a fa és alumínium párosításából eredő kortalan elegancia.

Óriási, párhuzamosan eltolható üvegeket tudunk könnyedén mozgatni, így túlléphetünk a falak által korlátozott téren, az otthonunk eggyé válik a természettel.

A látványos megoldás garantált!

www.jankoablak.hu

A SCHIEDEL ABSOLUT KÉMÉNY

Univerzális és abszolút hatékony

ABSZOLÚT energiatakarékos

- hőszigetelt köpenytégla
- leválasztott termo-léggürtő
- W3G szerint bevizsgálva
- 20% energia megtakarítás és 12%-al kevesebb CO₂-kibocsátás érhető el

ABSZOLÚT hasznos

- nincsenek hőhidak
- kazán és kémény biztonságos működése
- bármilyen tüzelőanyaghoz és fűtésrendszerhez
- megfelel az energiatakarékosági előírásoknak

ABSZOLÚT egyedülálló

- ABSOLUT kiegészítő alkatrészekkel: az első kéményrendszer passzívház alkalmasági tanúsítvánnyal
- hőszigetelt köpenytégla az energiatakarékosáért
- termo-multifunkciós akna – engedélyezve égési levegő ellátáshoz és szolár-, ill. egyéb ellátó vezetékhez

Minden kémény szeretne egy kicsit Schiedel lenni...

Schiedel Kéménygyár Kft.
8200 Veszprém, Kistó u. 12.
T: 88 576 700
F: 88 576 704
info@schiedel.hu
www.schiedel.hu

Kapcsolódó projekt:
Performancia és esztétikum
38. oldal.

ABLAK, AJTÓ, ÁRNYÉKOLÁS
JOSKO Fenster&Türen AD Hungary Kft.
1138 Budapest, Népfürdő utca 3/a.
Tel.: (+36-30) 430 8064
E-mail: info@joskoszalon.hu, Web: www.joskoszalon.hu
B2 és 13. old.

ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA
Schlotterer Sonnenschutz Systeme GmbH
Seefeldmühle 67b A-5421 Adnet bei Hallein,
Salzburg, Österreich
Tel.: +43 6245 85591 100, Fax: +43 6245 85591 9100
E-mail: office@schlotterer.at, Web: www.schlotterer.at
30. old.

BIZTONSÁGTECHNIKAI RENDSZEREK TERVEZÉSE / KIVITELEZÉSE
SPIE AGIS Fire & Security Kft.
1037 Budapest, Montevideo u. 3/A
Tel.: (+36-1) 437-3700, Fax: (+36-1) 453-0358
E-mail: info@spie-agis.com, Web: www.spie-agis.hu
70. old.

BÚTOR
arkhenea
1054 Budapest, Hold u. 21.
Tel.: (+36-1) 302 8150, 302 8151, Mobil: (+36-30) 302 8150
E-mail: arkhenea@arkhenea.hu, Web: www.arkhenea.hu
31. old.

DEKORATÍV FESTÉKGYÁRTÓ
PPG Trilak Kft.
Cím: 1238 Budapest, Grassalkovich u. 4.
Tel.: (+36 1) 421-6100, Fax: (+36 1) 421-6236
E-mail: trilak@trilak.hu, Web: www.ppgtrilak.hu
94. old.

EGYEDI ÜVEGEZÉSI MUNKÁLATOK
Dual Glass Kft.
2243 Kóka, Nagykátai út 133.
Tel.: (+36 20) 211 5151
E-mail: gargyan@dualglass.hu, Web: www.dualglass.hu
57. old.

ÉPÍTŐIPAR
Leier Hungaria Kft.
9024 Győr, Baross Gábor u. 42.
Tel.: (+36 96) 512 550, Fax: (+36 96) 512 560
E-mail: info@leier.hu, Web: www.leier.hu
95. old.

FÉM- ÉS MŰANYAG NYÍLÁSZÁRÓ ÉS ÉPÜLETBURKOLÓ RENDSZEREK FORGALMAZÁSA
SCHÜCO és JANSEN rendszerek
ALUKÖNIGSTAHL Kft.
1047 Budapest, Baross utca 91-95.
Tel.: (+36 1) 435 4000, Fax: (+36 1) 435 4001
E-mail: office@alukoeningstahl.hu, Web: www.alukoeningstahl.hu
54. old.

FÜRDŐSZOBAI ÉS KONYHAI CSAPTELEPEK
Hansgrohe Sanitärkereskedő és Szolgáltató Kft.
1139 Budapest, Forgách u. 11-13.
Tel.: (+36-1) 236 9090, Fax: (+36-1) 236 9098
E-mail: info@hansgrohe.hu, Web: www.hansgrohe.hu
71. old.

GENERÁLKIVITELEZÉS
Market Építő Zrt.
1037 Budapest, Bojtár u. 53.
Tel.: (+36 1) 279 2727, Fax: (+36 1) 466 4827
E-mail: marketiroda@market.hu, Web: www.market.hu
B4

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS
FITOUT Zrt.
1038 Budapest, Révész utca 25.
Tel.: (+36 1) 705 8773, Fax: (+36 1) 705 8776
E-mail: info@fitout.hu, Web: www.fitout.hu
1. old.

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSE
Jankó Faipari és Kereskedelmi Kft.
7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Tel.: (+36-30) 561 2841, Fax: (+36-73) 510 286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu, Web: www.jankokft.hu
120. old.

KERÁMIA ÉS FÉMKÉMÉNYRENDSZEREK FORGALMAZÁSA
Schiedel Kéménygyár Kft.
8200 Veszprém, Kistó u. 12.
Tel.: (+36 88) 576-700, Fax: (+36 88) 576-704
E-mail: info@schiedel.hu, Web: www.schiedel.hu
120. old.

LAKBERENDEZÉS
MAXCity Lakberendezési Áruház
2045 Törökbálint, Tópark u. 1/a.
Tel.: (+36-23) 532-660, Fax: (+36-23) 532-661
E-mail: marketing@maxcity.hu, Web: www.maxcity.hu
B3. old.

PROJEKTMENEDZSMENT, MŰSZAKI ELLENŐRZÉS, MÉRNÖKTANÁCSADÁS
Obuda-Újlak Zrt.
Cím: 1033 Budapest, Hévízi út 3/A.
Tel.: (+36 1) 250 0105, Fax: (+36 1) 368 7205,
E-mail: info@obudagroup.hu, Web: www.obudagroup.hu
68. old.

PVC, TEFLON, SZILIKON BEVONATOS MŰSZAKI TEXTÍLIÁKBÓL KÉSZÜLŐ TETŐ-, ILLETVE HOMLOKZATI LEFEDÉSEK
Graboplan Kft.
9027 Győr, Bütorgyári u. 4.
Tel.: (+36 96) 550 700, Fax: (+36 96) 318 153
E-mail: info@graboplan.hu, Web: www.graboplan.hu
69. old.

TŰZIHORGANYZOTT JÁRDARÁCSGYÁRTÁS
NAGÉV RÁCS Kft.
4220 Hajdúböszörmény Kinizsi Pál utca 7.
Tel.: (+36 52) 563 113
E-mail: nagev.racs@nagev.hu,
Web: www.nagevracs.hu / www.nagev.hu
56. old.